Sosyalist

DÜŞÜNCE ve DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ

Haftalık Siyasi Gazete ● Sahibi: Hikmet Kıvılcımlı ● Yıl: 1 — Sayı: 3 ● 22 Aralık 1970 Salı ● Fiyatı: 100 Kuruş

Bunalım Patlıyor..

Hikmet KIVILCIMLI

Bunalımın Sınıf Temeli:

Türkiye'de aralıksız Bunalım - Kriz patlamaları nedendir? Şu veya bu becerikli veya beceriksiz kişi yönetiminden değildir. Türkiye Ekonomik ve Sosyal yapısında 500 Finans - Kapitalistimiz, 2000 Tefeci - Bezirgânla elele vererek, 35 milyon insanı Ekonomi, Politika, Kültür, Bilim, Din, Felsefe tehakkümü altında sağmal etmekle kalmıyor. Türkiye Halklarını Uluslararası Finans - Kapitale, Emperyalizme kolu, kafası, izânı, vicdanı bağlı olarak teslim ediyor.

«Milli İrade» mi?

Bu Modern 500 Kodamanla, Antika 2000 Ortağı, üstelik bütün yaptıklarını da: Milletin dileği gibi gösterip yutturma sevdasındadır. İktidar şöyle konuşuyor:

«Devlet idaresine milletin el koymuş olması, milletin son hakem olması.» «Bu seçimdir. Bir kavşağa geliyorsunuz. Milletin gözüne bakıyorsunuz. Bize yeşil ışık yakınca geçeceksiniz.» (D.: Temsilcilere Söylev)

Yâni Millî İradeyle gelmisler. En kabadayı Muhalefet de İktidarın bu iddiasını pekiştiriyor:

«Millî İrade ile işbaşına gelindiği doğrudur.»

Bu prensibi kabul ettikten sonra, söz hakkı kalmışçasına döşenir durur Ana - Muhalefet:

«Ancak bu İradeyle işbaşına geldikten sonra, Devlet Kaynaklarını, kredi musluklarını, hazine arsalarını, maliyenin imkânlarının kendilerine yaranmak istedikleri Sınıflara peşkeş çekmek değil, en çok hakkı olan İşçi, Köylü, Küçük esnaf ve sanatkâr, memur, öğretmen, öğrenci gibi çoğunluğun kalkınma ve gelişme ihtiyaçlarına harcamak ta şarttır.» (Ulus, 7.12.1970, s. 5)

«Ancak iktidara geldikten sonra, oylarını aldıkları insanlara nasıl ihanet edildiğinin, onlardan alınan iktidar gücünü, nasıl bir avuç sermaye sınıfının hizmetine sok[illegible] Türkiye'yi bu sınıfa yağmalattığının hesabını vermenin de Milli İrade'ye da-

(Devamı 4. sayfada)

Ekonomik ve Politik Bunalıma çare aranıyor... Mümkün mü!

Gıslaved İşçileri Sesleniyor:

YAŞASIN GENEL DİRENİŞ !

15-16 Haziran olayları: Anayasanın bize verdiği hakları, 274 sayılı kanunla elimizden almak istedikleri için meydana geldi. Bu yürüyüşten dolayı işçi liderleri hapse düştü. İşçi liderleri üçer ay, kimisi daha fazla hapiste yattı. İşveren sıkıyönetimden ve işçi liderlerinin hapiste olmasından yararladı. İşveren, Türk - İş ve siyasi polisle birlikte hareket ederek, bize (Gıslaved işçilerine) çok oyunlar oynadı. Bir kere, Haziran yürüyüşüne katıldık diye, işveren bize (1200 kişiye) olaylı geçen beş günün yevmiyelerini ödemedi. Oysa bütün işyerleri işçilerine bu ödemeleri yapmıştır. En son Derbi'deki işçi arkadaşların da yevmiyeleri ödenmiştir. Biz de beş yevmiyenin ödenmesini istiyorduk. İşveren ise vermiyordu. Vermediği gibi, bizi Kauçuk - İş'e geçirebilmek için çeşitli dolaplar çeviriyordu. Bu yüzden huzursuzduk... Çok geçmeden işveren çevreleri ve Türk - İş'e bağlı Kauçuk - İş harekete geçti. Aramızdan satın aldığı 15-20 kişiyi kullanmaya başladılar. Kauçuk - İş'in uşakları ve işveren adamları birlikte çalışıyorlardı. İşveren bir çok işçi arkadaşımıza da işçiler arasında ajanlık yaptırmak istemiştir. Fakat, bu arkadaşlar bizleri satmamışlardır. İşveren vekillerinin yaptıkları bu iğrenç teklifleri bütün işçilere açıklamışlardır. Ama ne yaparsın; bir yerde mert de çıkar namert de. Bu şekilde 8 Eylüle kadar geldik.

9 Eylülde, Kauçuk - İş'in adamlarının ve işveren adamlarının, baskısı ile, zorla oturma grevine itildik. Iş aletlerimizi (kalıplarımızı) zorla elimizden aldılar... Bu oturma grevini, Lâstik - İş'e karşı bir hareket şeklinde göstermeye çalıştılar. Oturma grevinin üçüncü günü Kauçuk - İş başkanı geldi, bizlere Kauçuk - İş'e geçerseniz sizlerin Haziran ayındaki beşer yevmiyelerinizi ödetirim dedi. Bunun üzerine bizler (işçiler) dönen dolapların içyüzünü iyice anladık. Kauçuk - İş'e hiç kimse geçmedi. Sözde oturma grevi üçüncü günü kaldırıldı. Kauçuk - İş'in uşaklarından 15-20 kişi beşer yevmiyelerini aldılar, bize (1100 - 1200 kişiye) gene bir şey vermediler. Üstelik, bu 15-20 kişi 1200 kişinin karşısına geçip «Biz yevmiyeleri aldık, sizi de, polisle, devletle, atacağız, ezeceğiz» dediler. Bu durum karşısında 10 kişilik bir heyet seçip, işveren vekiline gönderdik... İşveren vekiline, «bu tutumlarının çok yanlış, işçiyi birbirine düşürücü, ayırıcı, bölücü olduğunu» söyledik... Aldırmadılar. Hiç ses çıkmadı. Sinirlerimiz gün gün gerildi. Bu şekilde, çok pis oyunlara karşı yılmadan mücadele ederek 12 Ekime kadar geldik. 12 Ekimde taleplerimizi yeniden işverene duyurduk. Bu sefer isteklerimize bir yeni madde daha ilâve ettik. O da şudur: Devâlüasyon oldu. Hayat pahalılığı göklere çıktı. Simit 25 kuruşken 50 kuruş oldu. Gaz, tuz, şeker, ekmek, ateş pahası oldu. Bu şartlara dayanılamazdı. Bu sebeple ücretlere 5 lira zam yapılmasını istedik. En son bununla birlikte işverenden neler istedik? Şunları:

a — Haziran ayındaki beşer yevmiyelerimizin ödenmesini,

b — Sendika seçmede, işverenin işçiyi rahat bırakmasını. Sarı sendikaya girmesi için, işçiye baskı, cebir yapılmamasını (Zaten 15-16 Haziranda bunun için yürüdük)

c — Yükselen hayat pahalılığı karşısında ücretlere beşer lira zam yapılmasını.

Bu dileklerle yola çıktık. Bu haklarımızı alabilmek için 13 Ekimde 1200 işçi arkadaş tam bir birlik içinde oturma grevine gittik. Oturma grevinin ikinci günü sabaha karşı 4,30 sıralarında, toplum polisi ve komandolar işyerini bastılar. Duvarları buldozerle yıkarak, kurşun atarak, içeri girdiler. Hüseyin Çapkan'ı vurdular, öldürdüler. Yüzlerce arkadaşımız yaralandı. Kadın - erkek 500 arkadaşımız karakollarda dövüldüler, önder arkadaşlarımıza 1. Şubede işkenceler yapıldı. Kadın işçilere, agza alınmayacak en iğrenç hakaretler yapıldı. Neler denmedi ki: «Or..., kah... Sizler ker... yakışırsınız.» Daha nice bayağılıklar ve adilikler.

(Devamı 7. sayfada)

B. Milletlerin İtibarı Tehlikede imiş

Önceki gün Genel Kurulda bir konuşma yapan Genel Sekreter U-Thant, gittikçe artan mali güçlükler yönünden Birleşmiş Milletlerin itibarının tehlikeye düştüğünü söylemiştir.

U-Thant, 15 Eylülde Genel Kurulun 25'nci çalışma dönemini açarken üye borçlarının tahminen 300 milyon dolar olduğunu bildirmiştir. Bu açığa en önemli neden Sovyetler Birliği, Fransa ve öbür üyelerin bir kısmının, karşı oldukları Birleşmiş Milletler Barış Gücü faaliyetlerinin masraflarına katılmayışlarıdır.

İşsizlik ve Pahalılığı Yaratan - Yurdumuzu Siyasi ve İktisadi Zulümleri Altında İnleten Amerikan Emperyalizmine ve Yerli Ortaklarına Karşı

GENEL DİRENİŞ

Neden ve Nasıl Yapılmalıdır?.

— 3 —

ORHAN MÜSTECAPLI

Genel Direniş; başta İşçi Sınıfımız ve onunla birlikte Köylü vatandaşlarımız olmak üzere tüm emekçi Halkımızın katılmasıyla olmalı ve gerçek bir Proletarya Partisinin öncülüğünde yapılmalıdır.

Böyle bir Genel Direniş; İkinci Kurtuluş Savaşımız için ilk adım olacaktır.

EMPERYALİZMİ SOMUTLAŞTIRMAK NE DEMEKTİR?

Türkiye'de Emperyalizm; Metropol ve Sömürge ülkelerde olduğu gibi genellikle açık, seçik ve canlı olarak Halkımızın karşısında görünmez. Metropol ve sömürge ülkelerde emperyalizm; topu, tüfeği, tankı, donanması ve tüm ordusu ile çekinmeksizin halkın gözleri önündedir. Tamamen kendine bağlı şirketlerin ve kendi tayin ettiği siyasi iktidarın ekonomik sömürüsü ve politik zulmü de maskesiz ve kolayca görünebilir biçimdedir.

Halkı her gün Emperyalizmin çeşitli kötülükleri ile karşı karşıya olan böyle ülkelerde, Emperyalizmi tanıtmak ve açıklamak için propaganda ve ajitasyona, Yurdumuzda olduğu gibi ihtiyaç yoktur. Öyle ülkelerde Devrimciler tarafından yapılacak olan ve yapılan iş; anti - emperyalist bir kurtuluş savaşı başlatabilmek için çalışmak ve başlatmaktır.

Türkiye gibi, yarı sömürge

(Devamı 4. sayfada)

"MİT" Demirel için değil; Amerikan Emperyalizmi için çalışıyor!.

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Sait Çiltaş, Cuma günü düzenlediği basın toplantısında; İzmir İl Örgütüne gönderdikleri bir mektubun Milli Emniyet tarafından açıldığını öne sürmüştür. Sait Çiltaş, açılan zarfın içine kapatılacağı sırada yanlışlıkla Milli Emniyet Hizmetleri Başkan Yardımcısı İzzettin Cebe'nin; İzmir ve Bölgesi MİT Daire Başkanlığına gönderdiği bir yazı ile eklerinin karıştırıldığını söylemiştir. Sait Çiltaş tarafından Basma fotokopisi dağıtılan Milli Emniyet Başkan yardımcısının mektubunda: Demirel ailesinin büyük hissesi bulunan ve Şevket Demirel'in de Yönetim Kurulu Başkanı olduğu Kuş - Tur turistik tesislerindeki yolsuzlukları, Devrim dergisi sahibi Doğan Avcıoğlu'na bildiren Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı İbrahim Uzun hakkında tahkikat yapılması istenmektedir. TİP Genel Sekreteri Sait Çiltaş; MİT'in Demirel ve hükümet adamlarının çıkarları için çalıştığının bu olayla tespit edildiğini açıklamıştır.

Aslında, MİT; ne Demirel ne hükümet için, ne de Türkiye'nin Milli Menfaatleri için çalışmaktadır. MİT: Amerikan Emperyalizmi ve yerli ortağı Finans - Kapitalizm için çalışmaktadır. Çünki hepimizce malûmdur: «Parayı veren, düdüğü çalar.»

GAZETEMİZ TOPLATILDI

Gazetemizin 15 Aralık 1970 Salı tarihli 2. sayısı hakkında; T.C.K. nun 312. maddesine muarız yazı ve resimler olduğu iddiasıyla, İstanbul 7. Sulh Ceza Mahkemesince 16-12-1970 günü toplatılma kararı verilmiştir.

Gazetemiz; başta İşçi Sınıfımız ve onunla birlikte köylü vatandaşlarımız olmak üzere, tüm emekçi Halkımızın kurtuluşu için, Amerikan Emperyalizmine ve yerli ortağı Finans - Kapitalizme karşı giriştiği mücadeleye devam edecektir.

DÜNYADA NELER OLUYOR

İkinci Emperyalist Evren Savaşında Alman saldırısı 9 milyon Polonyalının canına kıydı. Nazi Alman yenilgisi üzerine, Sosyalist Polonya sınırını Oder - Neisse ırmakları boyuna dek Batıya doğru ilerletmek zorunda kaldı.

Şimdi, eski Polonya'nın üçte biri kadar yer tutan Batı Polonya'nın yüzeyi 103.000 kilometre kare ve nüfusu 9,5 milyon kişi tutuyor. Sanayi bakımından bu bölge: Kimya sanayiinde %29, Enerjide %32, Kereste sanayiinde %40, Mâden filizinde %42 yer tutar.

Gerçi daha nice bölgeler, Antika çağda Alman silâhlı softaları olan Töton Şövalyelerinin zorbalığı ile «Cermenleştirilmiş» İslâv insanlarıydı. Ama, Dünyayı kendine dar gören Alman Emperyalizmi yenilgiyle bu yerlerin elinden gidişini bir türlü hazmedemedi. Amerika ve İngiliz Emperyalizmlerinin de kışkırtması ile Polonya'nın yeni sınırlarını tanımamakta direndi.

O kertede ki, 1952 yılı bir Sosyal - Demokrat Alman Milletvekili bile Bonn'da Emperyalizmin kurduğu Batı Almanya'ya: «Federal Almanya Cumhuriyeti» adının verilmesini şiddetle protesto etmişti. Ona göre, Bonn Hükümeti, Polonya'da kalan topraklarla birlikte Doğu «Demokratik Alman Cumhuriyeti» ni de kapsayan biricik Almanya sayılmalı idi.

Batı Almanya'da bu hava estirildikçe, elbet Polonyalılar da, 9 milyon Polonezin başını yiyen «Öc güdücü Almanlar» a karşı cihanı okumuyorlardı. 20 yıl geçti. Batı Alman Sanayii pazarsız yaşayamayacağını sezer gibi oldu. Polonya ile horoz dövüşü yapıp Amerikan Emperyalizmine yaranmaktansa, ticaret yapmayı düşündü.

Bu düşünce ilk defa Din perdesi altında bir insancıl kılığa sokuldu. 1965 Ekiminde Alman İncil Klisesi: «Toprak meselelerini düzenlemek» uğrunda ve «Uzlaşma iradesi» ile Doğu - Batı konuşmaları tezini ortaya attı. Ardından, Polonya Piskoposluğunun bininci yılı kutlamasına Katolik Alman evekleri katılarak uzlaşma havasını getirdiler. Bu eğilim, Almanlarca daha uzlaşıcı bulunan Sosyal - Demokrat'ların Politika sahnesine sürülmelerine yol açtı.

1968 yılı, Sosyal - Demokrat Nürenberg Kongresinde ilk defa Brandt perdeyi yırttı: «Oder - Neisse sınır çizisi bir barış andlaşması ile düzenleninceye dek tanınmalı, ya da hiç değilse saygı görmelidir.» dedi.

Alman kıyın kıyın sokuluyordu. 16 Mayıs 1969 günü Polonya Komünist Partisi Birinci Sekreteri Gomulka, şu karşılığı verdi:

«Biz her ân, Federal Almanya Cumhuriyeti ile, Demokratik Alman Cumhuriyeti ile 19 yıl önce yaptığımıza benzer bir Hükümetlerarası anlaşma yapmaya hazırız.»

Polonya'nın 1969 Mayısında Dünya ile olan ticareti 67 milyon dolar (1 milyar Türk lirasından fazla). Almanya bu açıktan en iyi yararlanan Kapitalist Devlet olmak istedi. Sosyalist dünya ile şimdilik yarışamıyor. Sovyetler ve Doğu Almanya ile Polonya'nın alış-verişi 1958 yılı %12,9 iken, 1969 yılı %65,8'e çıktı. Ama Fransa'nın Polonya'dan aylık ithalâtı 1966 yılı 3,5 milyon dolar iken, 1970 ikinci yarısında 5,7 milyon dolar oldu. Aynı tarihlerde Fransa'dan Polonya'ya ihracat 5,6 milyondan 8,5 milyon dolara çıktı.

Almanya'nın ise, 1966 ile 70 arası Polonya'dan ithalâtı ayda 10 milyondan 15 milyon dolara çıktı: %50 artış; Polonya'ya ihracatı 7,8 milyon dolardan 18,5 milyon dolara çıktı: %137 artış... Böylece Polonya'nın dış ticaretinde Batı Almanya Dünya ölçüsünde 5'inci, Batılılar ölçüsünde 1'inci yeri tuttu. Batı ile ticareti ise ancak %7,5 arttı.

Batı Almanya'yı Sosyal - Demokrat hükümet kurmaya ve Doğu, yâni Sosyalizm ile uzlaşmaya çeken yem bu alış-veriş yararlığıdır. Onun için 4 Şubat 1970 günü Batı Almanya Polonya ile müzakerelere oturdu. Alaman: Sınıra saygı ve «Zora başvurmamak» teklif etti. Polonya'daki Alman asıllıların durumunu «normalleştirmek» istedi. Polonya'nın dileği: «Sınırların kesinlikle ve kayıtsız şartsız tanınması» oldu. Polonya, Potsdam anlaşması dışında bir «Alman azınlığı»tanımadı.

Git-gel'ler, pazarlıklar uzadı. Ekim 1970'deki 6'ncı buluşmada Almanya: «Sınırı tanıma ve gelecek barış anlaşmasında bunu teyidetme taahhüdünde» bulundu. Polonya ise, sınırının Alman Meclisinde Anayasa gereği 3'te 2 çoğunlukla onaylanmasında direndi.

Arada asıl Sovyetlerle Bonn Almanyası arasındaki anlaşma gelişti. 12 Ağustos günü: «Polonya'nın Batı sınırını teşkil eden Oder - Neisse de içinde bulunmak üzere» «Avrupa'da bütün sınırların saldırıdan korunuk» olması kararlaştırılmıştı. 18 Kasım günü Bonn Almanyası ile Polonya'nın ilişkileri, o Moskova - Bonn prensiplerine göre «normalleştirildi.»

YURTDA NELER OLUYOR

● Sovyetler Birliği'nden alınan Bezostiva-1 adlı buğday çeşidi iyi sonuç vermiş, ürün dekar başına ortalama 450 kilogramı bulmuştur. Üreticiye bu yıl için 250-300 ton buğday daha dağıtılmıştır. Üreticiler; Bezostiva-1 tohumluk buğdayının bu verimliliği karşısında, daha evvelki yıllarda üreticiyi zarara sokan Meksika buğdayını ekmeyeceklerini söylemişlerdir.

● Maliye Bakanının açıklamasına göre Türkiye'nin 1970 yılında aldığı dış yardımların miktarı şöyledir:

Konsorsiyumdan: 97 milyon dolar,
A. B. Devletlerinden: 25 milyon dolar,
Fransa'dan: 3 milyon dolar,
Almanya'dan: 12,5 milyon dolar,
EMA'dan: 30 milyon dolar,
IMF'den (para fonu): 75 milyon dolar,
Özel traj hakları: 18 milyon dolar,
Özel traj hakkı (2. taksit): 15 milyon dolar.

Ayrıca, 1971 yılı Mart ayına kadar IMF'den (para fonundan) 15 milyon dolar daha kredi alınacağı açıklanmıştır. Bu kredilerin dağılımı ve nasıl ödeneceği ise, çok düşündürücüdür.

● Egeli balıkçılar; «Köy ağalarının yerini, denizlerde balık ağaları almıştır. Büyük dalyanları işleten bu ağalar; tröllerle, gırgırlarla, dinamitlerle balık soyunu tüketiyorlar.» demektedirler. Balık tüccarları, üreticileri yüksek faizle borçlandırıp kendilerine bağlamaktadırlar. Balığın pahalı oluşu da ağaların aşırı kâr hırsından doğmaktadır.

● T. H. Yolları Anonim Ortaklığı Boeing 727 - 200 tipi yolcu uçaklarını almaktan vazgeçmiş, yerine Mc. Donnel uçaklarını satın almaya karar vermiştir. Boeing yolcu uçaklarının Mc. Donnel uçaklarından daha ucuz ve daha dayanıklı olduğu Tabii Senatör Suphi Gürsoytrak'ın raporundan anlaşılmaktadır. Ayrıca, Boeing uçaklarının satın alınması halinde ulaşım kolaylıkları, teknik araçların havaalanlarına ücret alınmaksızın monte edilmesi gibi avantajlar yer almaktadır. Nitelikleri ve kullanım süreleri daha alt düzeyde olan Mc. Donnel uçaklarının satın alınmasına olumlu rapor veren beş üyeden dördüne 10 bin lira ikramiye verilmiştir. Yapılan itiraz üzerine, THY bu raporu, iki profesöre bilimsel nitelik kazandırmak için beşer bin liraya imza ettirmiştir.

-GENEL GREV-

Nedir - Tarihi ve işçi Sınıfı Mücadelesi

— 2 —

Bu yazı serisi bir arkadaş tarafından hazırlanmıştır. «Sosyalist» gazetesi görüşlerini ayrıca açıklayacaktır.

Genel Grev Nedir?

Genel Grev; bir ülkede bir işkolunda veya çeşitli işkollarında işçilerin tümünün veyahut büyük çoğunluğunun işlerini bırakmasıdır. Genel Grev; Anarşizmin ve Sendikalizmin abarttığı ve hayal ettiği gibi İşçi Sınıfını ve Devrimi zafere ulaştıracak «Sihirli Silâh» değildir. Fakat zaman ve şartlar iyi ayarlandığı, İşçi Sınıfı Politik bakımdan örgütlü ve bilinçli olduğu takdirde, Genel Grev; bir ekonomik - Politik mücadele biçimi olarak etkili olur.

Genel grevler yapılış bakımından üçe ayrılırlar: 1 — Sanayi kollarında; 2 — Bölgesel, 3 — Milli çapta yapılan genel grevler. Sanayi kollarındaki genel grev; sadece bir sanayi kolunda veya birkaç sanayi kolunda çalışan işçileri kapsar. Bölge çapındaki genel grev; sadece o bölgede çalışan bütün sanayi işçisi, memur, esnaf, öğrenci gibi tüm emekçileri kapsar. Milli çapta başlatılacak bir genel grev ise, ülkenin çalışan bütün emekçilerin, yani sanayi işçişi, tarım işçisi, esnaf, memur, öğrenci gibi vatandaşları kapsar. Genel grev, ekseriya hayat pahalılığının ve işsizliğin çok artması, maaş ve ücretlerin ülkedeki fiyatları takip edemeyecek hale gelmesi, baskı ve bozuk düzenin had safhaya ulaştığı nadir durumlarda doğar.

TARİHTE GENEL GREVLER: İlk genel grev hareketleri, İngiltere'de Çartist işçi hareketleri ile başlıyor. 1848 Temmuzunda Kuzey İngiltere fabrikalarındaki işçiler bir genel greve girişiyorlardı. Bundan sonra Çarlık Rusya'sında yer alan bir sıra genel grevleri görelim: Birincisi. 1896'da Saint - Petersburg'da günde 15 saat çalışan dokumacıların; 10 saatlik iş günü. ücretlerin arttırılması ve Çarın taç giyme gününde ücretlerin ödenmesi talepleri ile başlattıkları 40 bin dokuma işçisinin genel grevidir. Bu genel grev, sonraki genel grevlerin ve kitle grevlerinin başlangıcı oldu. Hareketi Sosyal Demokratlar yönetti.. Fakat daha sonra çıkan (1897) ikinci tekstil grevi sonucu iş saatleri 11,5 saate indirildi. 1902 yılında Kafkasya, Batum ve gene aynı yılın Kasım ayında Rostov'da demiryolu atölyelerinde ücret anlaşmazlığı ile çıkan bir genel grev görüyoruz. Talepler: Günde 9 saat iş, ücretlerin arttırılması, sevilmeyen mühendislerin uzaklaştırılması idi. Genel grev, her gün yapılan ve 20 bin kişinin katıldığı dev mitinglere yol açtı. Gene 1903 ilkbaharında yer alan Rostov ve Tikhoretzkaya ve Güneyde Bakü, Tiflis, Odessa, Kiev genel grevleri aynı taleplerle ve tek tek iş kollarındaki taleplerin birleşmesi, tek bir grev halini alması ile meydana geldi. Tiflis'te 2000 ticarethane müstahdemi mağazaları terk ettiler ve bu hareketlerinin diğer fabrika işçileri tarafından desteklendiğini gördüler. Aynı yılın Temmuz ayında deniz adamları ve tramvay işçilerinin başlattığı grevler bir çığ gibi yayılarak 50 bin işçiyi kapsamına aldı. 5 Ağustosta Ekaterioslav'da fırın işçilerinin başlattığı grev, diğer bütün fabrika işçileri de katılınca genel grev şekline dönüştü. Adı geçen yıl içinde meydana gelen genel grevler tek tek iş kollarındaki ekonomik taleplerin birleşmesi ile genel greve yönelmesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Sonra, 1904'de Bakü'de'ki genel grevi görüyoruz. İşsizliğin son haddine vardığı Bakü'de genel grev patlak verdi. Bunu 1905 de başkent Sa-

int Petersburg'daki genel grev izledi. Putilov fabrikasındaki atelyelerde polis ajanı Zubatov'un kurdurduğu işçi derneğine mensup iki işçinin işten çıkarılması ile 17 bin işçi dayanışma grevine gitti ve bu grev hızla 140.000 işçiyi kapsayıverdi.

Bu genel grev. 8 saatlik iş günü talebi ile 200.000 işçinin silâhsız bir yürüyüşe geçmesine yol açtı. Papaz Gapon'un başında olduğu bu yürüyüş tarihe KANLI CUMA adı ile geçen ve çar askerlerinin silâhsız işçilere ateş açtıkları kanlı olayla sona ermiştir. Aynı yıl içinde Vilâdivostok, Kiev, Orel, Varşova, Riga. Harkov, Reval, Kovno, Minsk Kişinev, Bakü'deki çeşitli işkollarına mensup işçilerin başlattıkları, hepsi de ekonomik talepleri ihtiva eden genel grevler yer aldı. Bu genel grevlerin çoğu başarı sağlamıştır. Rusya'da 1906 yılına kadar devam eden genel grevler serisinde ekonomik unsur ile siyasi unsur birbirine dönüşmektedir. Rusya'da genel grevler 1912 yılında yeniden canlandı. Bu tarihten sonra 1917 Ekim Devrimine kadar geçen süre için de ülkenin çeşitli yerlerinde yapılan genel grevlerin hepsinde ekonomik unsur ve siyasi unsur devamlı şekilde yer değiştirmişlerdir. Grevlerin siyasi unsuru Sosyal Demokratların yönetimi altındaydı. Bu arada Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan genel grevleri de belirtmek gerekir. Almanya'da, İsveç'de, İtalya'da, Fransa'da yapılan genel grevler birbirini izledi. 1917'den sonra yapılan genel grevleri tarihi sırası ile incelersek: Bunların en önemlilerinin 1. Dünya Savaşından sonra Almanya'da kopan ve Hitler'den önce yapılması tasarlanan ve bir askeri faşist darbesine karşı tam başarıya ulaşan genel grev ile, 1926 yıllarında Çin'de Şanghay işçilerinin katıldıkları büyük genel grev, gene İspanya'daki genel grevler ve nihayet en çok dikkat çekici olan 1926 İngiliz genel grevleri olduğunu görürüz.

Son derece dikkat çekici ve alınması gereken ders bakımından önemli olan 1926 İNGİLİZ GENEL GREVİNİN üstünde biraz fazla durmak isteriz. 30 Temmuz 1925'de kömür ocaklarında ilk buhran patlak verdi. Sebep: Başbakan Baldwin ve Maliye Bakanı Çörçil'in Almanya ile rekabet edebilmek amacı ile, kömür sanayinde maliyetin düşürülmesi için ücretleri düşürme ve iş saatlerinin arttırılmasını hedef alan siyasetlerinin sonucu; işverenlerin önceki toplu sözleşmeyi feshetmeleridir. Bu hareketten önce, demiryolu, taşıt, makina ve maden işçileri altın esasına dönülmesi ile ücretlerin düşürülmesine karşı dayanışma komitesi kuruyorlar. Birinci Dünya Savaşından mağlup ve harap çıkan Almanya'da ihtilâl kopmaması için İngilizler mali yardım yapmışlar ve Alman sanayiini canlandırmışlardı, fakat bu sefer Alman sanayiinin rekabetine yol açıldı ve bu rekabetin yükü de İngiliz işçi sınıfına yükletilmek istendi. 1919 - 1921 yılları İngiliz işçi sınıfı arasında devrimci şuurun en yaygın olduğu bir dönemdi. Bu yıllarda 6,5 milyon işçi grevlere katılmıştı. 1920'de İngiliz işçi sınıfı Sovyet Devrimini ezmek için harekete geçirilmek istenen İngiliz ordusunun Rusya'daki iç savaşa müdahale yeltenişlerine karşı ilk genel grev tehdididine başvurmuş ve bu müdahaleyi önlemişti. Bütün bu devrimci ortamdan ürken TUC (İngiliz İşçi Konfederasyonu) önderleri genel grevi pek istemiyorlardı. Eylül 1925'de OMS (Gönüllü Donatım Teşkilâtı) işverenler ve hükümet tarafından kuruldu. Hükümet işçi sınıfı ile kopacak muhtemel mücadeleye hazırlanırken, TUC şefleri bir hazırlık yapmıyorlardı. O sıralarda bu tereddüdü gören Komünist Partisi şunları teklif ediyor: a) Güçlü fabrika komiteleri kurulması, b) bir Sendikalar Şurasının kurulması ve genel grev için merkezi bir organın ve İşçi Savunma Birliklerinin kurulması. Bu teklifler İşçi Partisi ve TUC önderlerince tahrikçi hareketler olarak görüldü. Fakat, kapitalist hükümet bütün askeri ve sivil güçleri seferber ediyordu. OMF aslında faşist bir teşkilâttı. Bazı sendika önderleri hükümetin ve işverenlerin bütün bu hazırlıkları hakkında TUC'a uyarmalar yaptılar. Hükümetin teşkil ettiği OMS'ye donanma komutanı, Millî Muhafız Komutanı ve Baş Yargıç katılıyorlardı. Kasım ayında demiryolu, makina sanayi, taşıt ve maden işçileri bir birlik teşkil ettiler. Fakat, sendikaların birbirleri ile rekabeti genel grev hazırlıklarını aksatıyordu. Genel grev öncesi aylarda teşkilâtlı işçi saflarının durumu böyle idi. Yılbaşına doğru özellikle demiryolu işçileri ve makina sanayi iş kolu ücret ve iş saatleri bakımından baskı altında tutuluyordu. TUC hâlâ, bir saldırıya karşı savunma plânı hazırlamamıştı. Şubat ayında Maden İşçileri Federasyonu, TUC'u bir plân hazırlamaya zorluyordu. Nihayet, TUC ücret indirimini kabul etmeyeceğini ilân etti. 8 Nisanda Maden İşçileri, TUC'dan kesin cephe almasını isteyen bir talepte bulundu. Bu talebe verilen TUC cevabı, daha o zamandan TUC önderlerinin ihanete hazır olduklarını gösteriyor. TUC içinde yaz aylarından beri kilit noktalara sağcı sendikacıların yerleştirilmesine hız verilmişti. İşçiler genel greve hazırlanırlarken, bu çeşit sağ kanat sendikacılar, sosyete içinde günlerini gün ediyorlardı. Genel grevden bir yıl sonra genel grev komitesinde olan Ernest Bevin, genel greve karar verildiğiana kadar, elde bir hazırlık plânı olmadığını itiraf etmişti. 30 Nisanda genel grev afişlerinin asılmasından başka bir hazırlık yoktu.

(Devamı var)

Sosyalist

Sosyalist: Haftalık Siyasî Düşünce ve Davranış Gazetesi ● Sahibi ve Başyazarı: Dr. Hikmet Kıvılcımlı ● Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Hidayet Kaya ● İdare yeri: Çatalçeşme Sok. No: 17/1, Cağaloğlu — İstanbul. Tel: 22 77 76 ● Gazetemize gönderilen yazı ve resimler neşredilmese de iade edilmez ● İlân: Anlaşmaya bağlıdır. ● Abone şartları: Yıllık: 50 TL. Altı aylık: 25 TL. Üç aylık: 12,5 TL. ● Dış ülkeler için ayrıca posta ücreti ilâve edilir ● Dizgi ve Baskı: Türk İş Gücü Matbaası, Arifpaşa Sok. Yeni Kurt İş Han No: 12, Cağaloğlu — İSTANBUL.

GAZETEMİZİN ANKARA BÜROSU: Sümer Sokak, Venüs Apt. Daire: 13. Demirtepe — ANKARA.

İŞÇİ SINIFIMIZ

BİR İŞYERİ - BİR İŞÇİ

İşyerinin adı : Makina ve Klima Anonim Şirketi (MAKS)
Çalışan işçi sayısı : 30
Sermayesi : 500.000 T.L.
İşyerinin kazancı : Senede 1.000.000 T.L. Yani İşveren işçiden, teker teker herbirisinden yılda 33.334 T.L. kazanıyor.

Kanunsuz LOKAVT'ın yapıldığı işyerinde işçiler hangi şartlarda çalışıyorlar?

— 10 işçi 2 T.L. Geriye kalanlar ise 2 ilâ 5 T.L. arasında değişen saat ücreti alıyorlar.

— İşe bir dakika geç gelen işçinin 1 (bir) yevmiyesi kesiliyor.

— Hiç bir sosyal hak yok, İş Kanununun bile pek çok maddeleri uygulanmamakta.

Şimdi halen kapı dibinde işsiz bekleyen bir işçinin mektubu:

Sen ki bir fakir zümre olan biz işçilerin sırtından vurduğun milyonlarla başka işyerleri kurmaya ve başka işçi kardeşlerimizin de kanını emmeye kalkışan bir kapitalistsin. Senin gözün para hırsıyla kararmış. Miden işçi haklarını yiye yiye genişlemiş ve kalbin kötü ihtiraslarla çarpa çarpa kömür gibi kararmış, benliğini bütün kötülüklerin sardığı bir patronsun.

Soruyorum sana, bir işçinin kendisine kanunun verdiği hakları Maden - İş Sendikasına kaydolarak senden istemesi suç mudur? Senden bu tabiî olan haklarını isteyen fakir zümreye karşı kanunsuz lokavt kararı alarak, bayram arefesi işyerini kapatıp, işçilerin kış gününde karın tokluğuna çalışmalarına da mani olarak aç kalmalarına sebep oldun.

İşte Kapitalist Toplumun bir kurbanı: Lumpen Proleter

Yegâne düşünceniz biri çalışmazsa bir başka işçinin çalışacağıdır. Çünki sizler işçi çalıştırmadan yaşayamazsınız, sizlere bu ortamı yaratan düzen bir müddet sonra öbür işçi kardeşlerimi sizlerin karşısına dikecektir. Bütün işçi arkadaşlar uyandığı zaman; arkasına gizlendiğiniz bu sisli perdeler ortadan kalkacaktır. Kanını emdiğiniz işçiler bunların hesabını soracaktır.

NADİR ÖZKAN

İşçi Arkadaş Diyorki..

İŞÇİ KARDEŞLER;

Kurtuluş yolu senin birleşmendedir. Senin gücündedir. Sen birleştikçe, güçlendikçe, kurtuluş zaferleri kutlanacaktır.

Devrimci işçiler mevki hırsı gözetmeden, kendi şahsi çıkarlarını gözetmeden, işçi sınıfı için döğüşen devrimci güçlerin de katılmasıyla kuvvet kazanan örgütler teşkil etmelidir.

İç ve dış sömürücülerin ağır aksak giden kervanı gün geçtikçe sallanmaktadır, çökmektedir. Yutturmacaları artık sökmeyecektir. Bu günler yakındır. Örgütlendikçe, birleştikçe kervanları çökecektir.

Aydın Kardeşler,

Sizlere sesleniyorum. Biz işçiler, mevki, çıkar sevdasında değiliz. Örgütümüz, bizi iktidara götürecek siyasi örgütümüz olmadığı için sıramızın henüz gelmediğini biliyoruz. Sıramız geldiğinde nasırlı yumruklarımızın ağır olduğunu göstereceğiz. Bu yumruklarımız öyle ağırdır ki, Zaloğlu Rüstem'in gürzünden bile ağırdır. Ben sınıfım için mücadele ederken sen post savaşı içersindesin. İşçi sınıfına göz ucuyla bile bakmıyorsun. Ahkâm kesiyorsun. Böyle devrimciliği benim kör anam bile yapar. Kitaplarda yazılanları bilmek yetmez, tatbiki de lâzımdır. O teoriyi tatbik etmezsen, bizler gibi tatbikatını yapmazsan, işçi sınıfının kurtuluş zaferlerini göremezsin. Bilmelisin ki mücadelemde aydın kardeşlerimi bulamıyorum, onları yanımda görmek istiyorum.

Yabancı sermaye ile ortaklık eden hâkim sınıflara da bir çift sözüm var: Sizin polisiniz, jandarmanız bize vız gelir. Kendinizi sınıfımızın iktidarına adadık... Bilmelisiniz ki bizler ölsek bile mezarımızın üstündeki otlar bile sizlerle savaşacaktır. Her bir ot bile deve dikeni gibi sizin canınızı yakacak. Vücudumuzdan gıda alan yılan bile sizleri zehirleyecek. Bunları bilmelisiniz.

İşçi Kardeşlerim,

Bizler Amerikan casusları ile ortaklık eden, ihanet şebekesi melun sarı sendikalardan kurtulmalıyız. O satılmış sarı sendika şebekeleri ki, bizim üç kuruşluk ekmek kavgamızda bile bize kazık atmaktan kaçınmazlar.

Biliyoruz ve tekrarlıyoruz ki, İşçiyiz haklıyız, birleştik güçlüyüz. Zafer ergeç işçi sınıfınındır. Gelecek zaferlerimiz kutlu olsun kardeşlerim.

YUSUF YILDIRIM
(Maden İşçisi)

TARİHİMİZDE İŞÇİ HAREKETLERİ

Balya Maden Grevi:

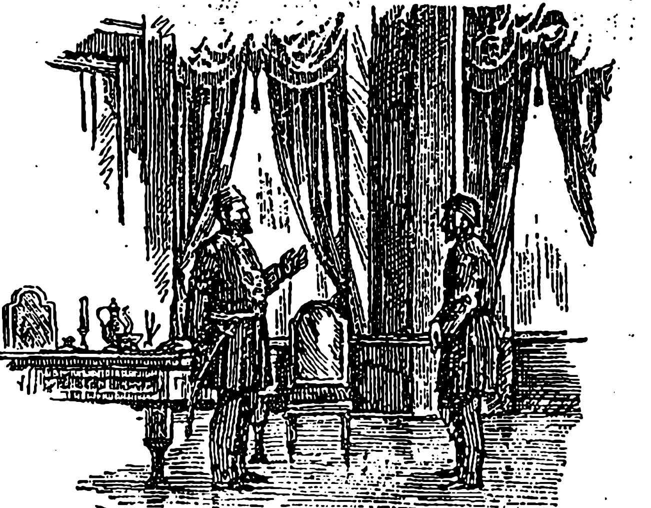
ÇİZEN: TAN ORAL

Balıkesir'in Balya ilçesinin Karaaydın Maden İşçileri 5 Ekim 1908 yılında greve başladılar. Alman ve Fransız mühendislerini madenden kovaladılar.

Grevciler; bugün grev gözcüsü diye isimlendirdiğimiz görevli bazı arkadaşlarını, maden ocaklarının başına diktiler. İçeriye hiç kimseyi sokmadılar. Şirket Müdürü Rally'ye de, ücretlerini artırması için sıkıştırmaya başladılar.

Madenle ilgisi olan bazı nüfuzlu kişiler, Sadrazam Kamil Paşaya başvurdular. Ona tesir ettiler. O da Dahiliye Nâzırı Hakkı Beyi görevlendirdi. Hakkı Bey, Balıkesir Mutasarrıfı Mehmet Ali Beyi makamına çağırttı. «Derhal Balya'ya giderek grevi bastırınız» emrini verdi.

İşçiler, kendilerinden yana görünen «İttihat ve Terakki» partisine başvurarak yardımcı olunmasını istediler. Fakat partinin gönderdiği adam; yabancı şirketten yana çıkarak, işçilerin üstüne sopa ile saldırdı. Destek göremeyen işçiler de tekrar ocaklara gizlip işbaşı yapmak zorunda kaldılar.

İşçi Sınıfımız, kendine dost görünen çevreleri iyi tanımalı, gerçek dostları ile sahte dostları birbirinden ayırt edebilmelidir.

Tarihte Büyük Devrimciler :

— 2 —

Şeyh BEDREDDİN

Simavnalı Şeyh Bedrettin, 1420 tarihinde doğmuştur. Gerek Türkiye Devrim tarihinin, gerekse bütün insanlığın Sosyal Devrim tarihinin en ilgi çekici, en büyük kahramanlarından biridir.

Bu büyük devrimcinin hayatı ve yaşadığı devrin olaylarına kısaca bir göz atacak olursak şunları görürüz:

Şeyh Bedrettin'in zamanına kadar medeniyetler dıştan gelen barbar akınlarıyla -Tarihsel Devrimle- yıkılırlardı. Aksak Timur'un Yıldırım Bayezit üzerine yaptığı akın Tarihsel Devrimlerin en sonuncusuydu. Şuursuz medeniyet yıkılışları karşısında ilk Sosyal Devrimi yapmaya çalışan, Modern çağın müjdecisi Bedrettin, düşünce ile davranışlarını birleştiren büyük bir kişidir. Düşüncelerini «Varidat» ve «Teshil» isimli kitaplarında söylemiştir.

Şeyh Bedrettin gençliğinde uzun seneler Mısır'da; fıkıh, kelâm... gibi zamanının ilimlerini tahsil etmiştir. O devirde halkın durumu yürekler acısıydı. Osmanlı Devleti, Padişah tarafından yönetilir; padişahın soyca yakınları olanlar; sultan, han, hünkâr ve hünkâr beyleri vb. adlarla ülkenin verimli topraklarını aralarında paylaşıp, topraksız köylüleri köle gibi çalıştırırlardı. Bu köylüler savaşlarda da asker olurlardı.

Buna karşılık Şeyh Bedrettin ve müritleri; halkın arasına karışıyor, toprakların onu işleyen, ona alın terini karıştıranların olduğunu, insanların kardeşliğini öğütlüyorlardı. Şeyh Bedrettin bir ortaçağ köylü sosyalizmini ortaya koymuştu. Bu konudaki görüşleriyle, kendinden iki asır sonra gelecek olan ütopik (hayali) sosyalizmin kurucusu Thomes Moore'dan daha ileri görüşlü ve gerçekçiydi.

Yıldırım Bayezit oğulları arasındaki taht kavgaları sonunda; Sultan Mehmet diğer kardeşlerini yenerek tahta çıkmıştı. İleri görüşlü bir kimse olan kardeşi Musa Çelebi ise Şeyh Bedrettin'den yanaydı. Sultan Mehmet; Musa Çelebiyi de yenerek Şeyh Bedrettin'i İznik kasabasına sürgün gönderdi.

Şeyh burada boş durmayıp, en sadık adamlarından Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal'i halkı teşkilâtlandırmaları için Aydın ve Manisa dolaylarına yolladı... Aydın'a, oradan Karaburun dolaylarına giden Börklüce Mustafa, köylülerle ilişki kurdu ve görüşlerini kabul ettirdi. Bölgedeki Hıristiyan halkla da dostluk kurdu. Ve bir kısım topraklardan ağa-bey takımını atarak, toprağı hep beraber işlemeye, sosyal adaleti uygulamaya, kardeşçe yaşamaya başladılar. Durumdan endişelenen Sultan Mehmet, Saruhan (şimdiki Manisa) valisini üzerlerine gönderdi. Teşkilâtlanmış köylüler Valinin kuvvetlerini Karaburun'un dar geçitlerinde tepelediler.

Bu sırada Şeyh Bedrettin İznik'ten kaçarak Bulgaristan'ın Deliorman bölgesine gitmişti. Börklüce Mustafa'nın çok güçlü olduğunu öğrenen Sultan Mehmet, bu sefer de Sultan Murad'ı büyük bir kuvvetle üzerlerine gönderdi. Zaten bunu bekleyen Börklüce kuvvetleri «düşman ordusuna on bin balta gibi daldı.»

Kahramanca çarpıştılar. 8 bini öldü. Diğerleri esir edildiler. Bu olayı, devrimci şairimiz Nâzım Hikmet; «Şeyh Bedrettin Destanı» kitabında şöyle destanlaştırır:

«Hep bir ağızdan türkü söyleyip
hep beraber sulardan çekmek ağı,
demiri oya gibi işleyip hep beraber
hep beraber sürebilmek toprağı
ballı incirleri yiyebilmek hep beraber
yarin yanağından gayri her şeyde
her yerde
hep beraber
diyebilmek için
on binler verdi sekiz binini...»

Yenilen bu devrimcileri, Ayasluğ şehrine götürüp boyunlarını vurdurdular. Börklüce Mustafa'yı da kollarından bir deveye bağlayarak çarmıha gerdiler. Bir çok şehirlerde gezdirerek teşhir ettiler. Manisa dolaylarındaki Torlak Kemal de aynı akıbete uğratıldı.

Bu sırada Deliormanda Bedrettin'in etrafında bir çok halk toplanmıştı. Teşkilâtlanmak üzereydiler. Bunu duyan Sultan Mehmet adamlarından bazılarını Bedrettin'in yanına göndererek, onun müritliğine geçmelerini söyledi. Aslında bunlar birer ajandı. Ve fırsatını kollayarak Bedrettin'i çadırında bastırıp bağladılar. Serez şehrindeki Sultan Mehmet'in yanına götürdüler. Öldürülmesine fetva çıkartıp Serez çarşısında bir ağaca astılar.

İşçi kardeş;

Şeyh Bedrettin'in eyleminden çıkaracağımız şudur:

Bizi sömüren emperyalist ve kapitalistler, kendilerine karşı birleştiğimizi, teşkilâtlandığımızı görünce çeşitli oyunlar oynamaya çalışırlar. Kendi ajanlarını aramıza bizdenmiş gibi göstererek sokarlar ve çalışmalarımızı sabote etmeğe uğraşırlar. Böyle kötü maksatla aramıza girmiş kimseleri hareket içinde devamlı kontrolla meydana çıkarmalıyız. —SOSYALİST—

Bunalım Patlıyor..

(Baştarafı 1. sayfada)

lil olduğunu unutmaktadır. Bilgin.» (a. y.)

Öyleyse? Yukarıki 2 «Ancak» tan sonra gelen sözler: olaylardır. Yâni: doğrudur ve çürütülemez. Böyle ise «Milli İrade ile işbaşına gelmek» te, Millet «Yeşil ışık yakınca geçmek» te, tam her kesin ve «Milletin gözünün içine baka baka» yalan söylemek olmuyor mu? Demek «İrade» varsa, o «Sermaye Sınıfı» nın İradesidir. Millete madem ki «İhanet» edilmektedir. Artık bir «Milli İrade» den değil, olsa olsa «Milli Al datış» tan, yahut «Milli İhanet» ten söz edilebilir. O zaman doğru söylenmiş olur. Yoksa kim kimi aldatacak?

Seçim Halkı Aldatmak mıdır?

Öyleyse işin içinde Milletin bilmediği bir dolap dönüyor. Dolabı Sermaye Sınıfları dön dürüyor. Oynanan Demokrasicik oyunu yalnız yapılanlarla değerlendirilebilir. Bütün yapılanlar Milleti aldatmak ise, Seçim de bir gözbağcılıktan başka ne anlama gelir? İktidar, hiç sıkılmadan şöyle buyuruyor:

«Devlet Düzeni içindeki en mühim mesele, İktidarlar na sıl gelecek ve nasıl gidecek meselesidir.»

Muhalefetin olanları belirttiğine göre İktidara Millet aldatılarak gelinecek, aldatılarak gidilecek demektir... Söylenenlerin başka hiç bir yorumu karın doyuramaz. Millet Seçim'le aldatılmasaydı ve aldatılabilir sayılmasaydı, onun oyu ile iktidara gelenler, nasıl olur da Millet düşmanlığı yapmaya cesaret edebilirlerdi?.

Türkiye'deki bütün bunalımların temeli bu noktada toplanır. Ve her şey gibi Bunalım da: o aldatmaca, buldatmaca, kedi kakasını yalatmaca «ihanet» inden kaynak alır. 25 yıldır Türkiye, bir iç savaş geçirirce gerilik, işsizlik, pahalılık yangınları içinde kıvranıyor. O sonsuz krizlere karşı her «Halkın oyu ile» gelen İktidar ne yaptı? Az çok herkes biliyor. En son AP iktidarı neler yapmakta? Basitçe sıraya koyalım.

Halkı «Develi Arslana» Yediriş:

Halk «Demokrat» sözcüğüne «Demirkırat» demişti. At uğurlu hayvandır. Demirkırat'tan ne buldu? 27 Mayıs onun başını bağladı. Şimdi DP'nin, «Siyasî Partiler Kanunu» nu çiğneyerek, yüzde yüz halefi ve devamı olan AP «Devalüasyon» getirdi. Halk onu da kendi sezişiyle «Develi Arslan» biçimine soktu. AP İktidarı, kimsenin gözünün yaşına bakmadı. Uluslar arası Finans - Kapitalle yerli Millî Finans - Kapital gizlice anlaştılar. İktidar, bir gecede her Türkiyeli müslüman yurttaşı: 100 kuruşluk malını ya bancı gâvura 33 kuruşa satmak zorunda bıraktı. Aynı Yurttaş, yabancı gâvurun her 33 kuruşluk malını 100 kuruşa satın almaya mahkûm edildi.

«Nark» Zorbalığı Yalancı Pehlivanlıktır:

İktidar Develi Arslanı Milletin içine saldı. Onu insan etile beslemek için «İktisadi tedbirler» aldı. Tıpkı Seçimlerde oy aşırmak için savrulan yalan başrolü oynadı. Tedbirlerin başında, göya pahalılığı önlemek gelecekti. Nasıl?

Tıpkı eski bunak Padişahların Muhzir ağa sopasıyla «Nark» (eşya fiyatı) koymak yoluna gidildi. Görünüşte fi yatlar dondurulup durdurula caktı. Gerçekte: 100 kuruşluk Türk malını 33 kuruştan fazlasına sattırtmamak, 33 kuruşluk yabancı malını 100 ku ruşa sattırmak anlamında bir uygulamaydı bu.

Asıl «Sermaye Sınıfları» için böyle sıkılar vız gelirdi. Bütün Bezirgân ekonomiler gibi Türkiye düzeni de Mallar (Emtia) ekonomisine dayanıyordu. Malların fiyatları, bu işte daha saf ve samimî olan Padişah fermanını hiç dinlememişti. Onları yalnız Arz ve Talep (Sunuş ve Dileyiş) kanunu güderdi.

Bir malın, müslüman mı, yoksa gâvur mu olduğu üzerine pek damgalanamazdı... Hele yabancı gâvur malı pahalandı mı, ona benzesin ben zemesin, yerli müslüman ma lı da ister istemez pahalanırdı. Bu yaman ekonomi kanununu önleyebilecek her hangi bir Hükümet veya Büyük Meclis kanunu anasından doğmamıştı.

Dalavere Malavere Halk - Mehmet Nöbete:

Fiyat zartzurtunun sonucu nereye vardı? Alınteriyle çalışan İşçi, Köylü, Esnaf, Aydın yığınlarını ateş pahası içine sürüklemeye. Pahalılık, işgücünün satımı ile geçinen yurttaşları ansızın, tepeden inme bir yangın gibi sardı. İşçilerle Hizmetliler ücretlerini, Aydınlarla Memurlar maaşlarını arttırmadıkça yaşayamayacaklarını çabuk anladılar ve ilân ettiler. Şehir Halkları, elinde olmayarak sokaklara döküldü.

Köylüler, dün 100 kuruş eden mallarını, lâfta gene 100 kuruşa satıyordu. Ama o malı yabancı gâvura satan aracı Antika ve Modern Sermaye sahipleri 33 kuruştan yukarı satamayacaklarını biliyorlardı. Köylüye ona göre, alım gücü her gün düşürülen kâğıt para ile ödeme yaptılar. Geçinemez, aç duruma düşen köylüler: «Ya toprak, ya iş» istemeye giriştiler.

Grevler, Direnişler, Gösteri yürüyüşleri aldı yürüdü.

Vergi Demoklesin Kılıcı:

Bunun üzerine İktidar han gi çareye başvurdu? Bir yan da Pazar fiyatıyla 33 kuruşa düşen köylü ürünlerini ve işçi işgüçlerini göz boyamak için 40 kuruşa alır görünecekti. Ötede, avuçlarına geçen paranın su gibi gittiğini gören Kapıkullarını, sivil asker memurlarını umutlandırmak gerekti. O da, yaslaları tepinerek kıracak Osmanlı beygirlerine çekilen Yem torusu çalmaya benzeyen Personel Kanunu'nu üfledi durdu.

Bütün bu tertipler para isterdi. Para kimden alınacaktı? Vergi yükünün en ağırını taşıyan İşçi, Köylü, Esnaf, Memur, Aydın ve benzer çalışanlardan. Sıra sıra Yeni Vergiler, Bakanlar Heyeti Kararnameleri birbirini kovaladı. Vergiler, eski usulle, gene fakir fukara Halktan alınıp Şirketlere (Finans - Kapitale) ve Hacıağalara (Tefeci - Bezirgânlara) verilecekti. Devlet Kapitalizmi denilen sömürü biçimi bu idi.

İyi ama, halkın verecek, kursağındaki lokmasından ve bacağındaki donundan başka nesi kalmıştı? Dibi delik fıçı sırf vergilerle doldurulamaz oldu.

(Devamı var)

EKONOMİ POLİTİK

Bugünkü Türkiye Ekonomi - Politikası

— 3 —

Asıl işin, sosyal problemin püf noktası buraya gelir dayanır. Büyük Sanayi işletmeleri iki açıdan elelenebilir:

1) Büyük imalât işyerlerinin çalıştırdığı işçi sayısına göre orantıcıl dağılımı içinde 49 kişiye kadar olan işyerleri 1964 resmî İstatistik Grafiklerinde % 76'yı buluyor. (İstatistik ayrıntılarını saklamakla birlikte, genel grafik çizilerinde bunu gösteriyor) (1). Bu hesaba göre, büyük sayılanlar içinde asıl 50'den yukarı işçili yerler 4'te 1 olurlar. 200 ilâ 499 kişi arası çalıştıranlar % 5 (20'de 1), 500 den 1000'e dek işçi çalıştıranlar % 2,5 (40'ta 1), 1000 den yukarı işçi çalıştıranlar % 1 ile 2 arasıdır.

Asıl Türkiye Sanayiinin alınyazısını çizenler, o «büyük» sayılan işletmelerin 10 da 1'ileri sayısında demektir. Tüm «Büyük Sanayi» sayılan işletmeler 3012 olunca, asıl kodamanlar 300 kadardır.

2) Büyük imalât işyerlerinin hukuki durumlarına göre dağılım oranı ise: % 45 kadarı Kişi mülkiyetinde, geri kalanı (Kollektif, Anonim, Limited, Özel Kanunla kurulmuş, Komandit) şirketlerdir. Türkiye'de Şirket'ler arasında sayılan Kooperatif'ler yüzde yarım bile yer tutmaz (% 0,4).

Türkiye'nin bütün ekonomisi gibi, politikasından kültürüne ve dinine dek her şeyinc kontrolunu en az 40 yıldan beri koymuş bulunan **Ekonomi ağları: Şirket ağaları'dır. 3000 büyük işletme içinde 300 en kodamanı bu açıdan değerlendirelim. Bu en kodamanların 132'si kişi mülkü sayılsa, 168'i Şirket demektir (2).**

Daha 1929 yılları, Türkiye'de bile, İktisat Bakanlığı Şirketler Sigorta Müdürü ile İstanbul Şirketler Komiseri, **«Sermaye Hareketleri»** adlı irice kitabın başında şu hakikati yazmışlardı:

«Şirketlerin her yıl ulaştıkları sonuç, aşağı yukarı memleketin ekonomi durumunun ve sağlığının rakamlarla deyimlendirilmesi demektir.» (s. 3)

Dünyamızın, hele Türkiyemizin «hakikat» leri, 40 yıldan beri pek değişmedi: tersine, büsbütün koyulaşıp kardı. «Şirketler» (Kumpanyalar) deyimi, halkın kolay anlaması için Finans - Kapital sözcüğünün yerine kullanılabilir. Türkiye ekonomisine, ve dolayısı ile tüm yaşantımıza Ceza Kanunlarında yazılan «Tehakküm» kertesinde egemen olan gizli - açık güç: bu Şirketler şebekesidir. Bunu anlamadıkça, Türkiye'nin, değil ekonomisinde, en bayağı lotaryacı politikasında bile hiç bir şey anlamış olunamaz.

1929 yılı Bilânçolarına göre Tükiye'de 166 şirket vardı.» (H. K.: Emperyalizm'den Türkiye'de Kapitalizm, s. 162, 1965). Bunlardan 162'sinde Kurucu, İdare Meclisi üyesi v.b. kişiler, 444'ü Türk (yahut Müslüman), 181'i gayrıtürk (veya Müslüman olmayan): topyekün 625 kişiydi. 166 Şirket için sayılabilecek Finans - Kapitalist sayısı: 633'ü Türk, 233'ü gayrıtürk olmak üzere topyekün 866 kişi idi.

Aradan geçen 41 yıl sonu ne gibi değişiklik oldu. Başlıca iki karakteristik değişme görüldü:

1 — Şirketlerin sahipleri içinden kaçı Müslüman - Türktür, kaçı Müslüman - Türk değildir, bu inanılmaz bir kıskançlıkla saklanıyor. Kapitalist sınıfı içinde seçilen en kodaman Finans - Kapitalist elemanları, Türk ve Müslüman olsunlar, olmasınlar, tam kafatascı - mukaddesatçı - nurcuların istediklerinden âlâ «canciğer kuzu sarması» olup, yürekten kaynaşmışlardır.

2 — Millî Kurtuluş Savaşını arkadan hançerleme durumuna düşmüş bulunan en büyük Toprak Beyleri, 1929'da henüz içlerinden en kodamanlarını Kapitalist Sınıfınınkilerle kaynaştırabilme fırsatını o denli bulamamıştılar. Lehül hamd Dolar ve Sam Amcaları sayesinde bugün Büyük Emlâk Sahiplerinin en kodamanları da kapitalist sınıfının en kodamanlarıyla etle tırnak olabildiler.

1929 yılının 166'ları dışında kalan 491 Toprak Beyi, bugün artık yerini bulmuştur. Kapitalizmin 2 egemen klâsik sınıfı içinden: Burjuvalar ile Büyük Toprak Sahipleri sınıflarından en kodaman Finans - Kapitalist Finans - Kapital zümresi halinde kenetleşip her şeye tehakküm yolunu bulmuşlardır.

Yukarıda ayrıntılarını verdik. Türkiye'ye hangi temel ekonomik madde gücü egemendir? Sorusunun karşılığı açıktır: Finans - Kapital egemendir. Türkiye'nin kendi sosyal yapı karakteristiği içinde egemen Finans - Kapital zümresi kendi içinde kaç bölüğe ayrılabilir ve bu kümeler kaçar kişidirler?

Hepsi, hatırda kalmak için yuvarlak rakamla gösterilir ise: 500'er (Beşer yüz) birimi geçmemek üzere, yukarıdan aşağıya sıralanabilen 5 küme Finans - Kapital tipi göze çarpar:

1 — Devletçiliğimiz (484),
2 — Toprak Ağalarımız (491),
3 — Sanayi Baylarımız (3-5 yüz),
4 — Ticaret Baylarımız (5-6 yüz),
5 — Hizmet Baylarımız (565).

35 milyon insanımızın alınyazısını kim çiziyor? Bu 5 kollu Finans - Kapital zümresi içinde egemen olan. yuvarlak hesap 2500 Birim.

Bu birimlerin çoğu «Şirket», yâni «Ortaklık» adını alır. Evet. Her Ortaklıkta bir çok Ortaklar bulunabilir. Hiç kuşku yok. Bütün o Ortakları, «Birim» deyimi ile bir kişi gibi göstermek küçümsemek olmaz mı,

Hayır. Her Ortaklıkta, Finans - Kapital işleyişinin iç makanizmasını bilenler için, başı çeken çoğu bir tek sayın kişi olur. Ötekiler onun kul'ları (Vasalleri) dirler. Hele göstermelik hissedar kalabalıkları, en bön çocuğu güç kandıracak gözbağlarından başka bir şey değildirler. Tersine, bir çok Şirketlerde aynı tek kişi' nin başrolü oynadığı düşünülürse, 2500 birimi 2500 kişiden daha aza indirmek de olağandır. —İKTİSATÇI—

(1) Oysa daha önce 50 kişiden az işçi çalıştıran Büyüklerin sayısı 1307 ve tüm Büyükler içindeki oranı % 43 olarak bulunmuştu. Resmî İstatistiklerin, böyle çelişik rakamlarla, gerçekleri peçeleme çabası açıkça görülmektedir.

(2) Aslında bu en kodamanların belki hepsi de Şirket'tir. Finans - Kapital böyle gizli çalıştığı için, bunları kesince tespit etmemiz mümkün olmamaktadır.

Genel Direniş

(Baştarafı 1. sayfada)

niteliği gösteren ve az gelişmiş de olsa, kapitalist yapıya sahip olan bir ülkede ise durum başkadır.

Yurdumuz; emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin hammadde kaynağı, kredi ve satış pazarıdır. Emperyalist sömürü; metropol ve sömürge ülkelerde olduğu gibi direkt olarak veyahut komprador burjuvazi aracılığı ile yapılmıyor. Yerli Burjuva sınıfının kendi bünyesinden sivrilen Finans - Kapitalizm züm resinin ortaklığı ile yapılıyor. Yani dış ve iç ekonomik asıl büyük sömürüyü yapanlar; Amerikan emperyalizmi ile yerli Finans - Kapitalizm ortaktır, içli dışlıdır ve bir «domuz topu gibi» olmuşlardır.

Emperyalizm yurdumuzda askerî alanda da, tam sömür ge ülkelerdekinin aksine, giz lidir. Yurdumuzda Amerikan emperyalizminin üsleri, tesisleri ve askerleri varsa da; bunlar mümkün olduğu kadar halkımızın gözlerinden gizlenmektedir. Halkımıza yapılan ve yapılmak is tenen baskı ve zulümlerde, toplum polisi ve jandarma kullanılmakta; zaman, zaman da ordumuzdan istifade çareleri bulunmakta ve aranmaktadır.

Sonuç olarak; Türkiye'de emperyalizm gerek ekonomik sömürü, gerek siyasi ve askeri yönlerden Halkımızdan gizlenmektedir diyoruz.. Görevimiz; Amerikan emperyalizmini açık, seçik olarak ve en kolay kavranabilecek biçimde Halkımızın gözleri önüne sermek, yani somutlaştırmaktır. Yığınları, Anti Emperyalist bir harekete yöneltebilmek için bugünkü şartlar içinde en gerekli olan davranış bu olmalıdır.

GENEL DİRENİŞ
NASIL UYGULANIR?

Genel Direnişi pratikte uygulayabilmek için evvelâ bir kuruluşun; (varsa Proleterya Partisinin) diğer kuruluş ve çevrelerin temsilcilerini bir ön toplantıya çağırması gereklidir. Bu toplantıda Ortak mesele hakkında kuruluş ve çevrelerin görüşleri açıklanır ve asgari müşterekler tespit edilir. Bu toplantıda Genel Direniş fikrinin yığınlara mal edilebilmesini sağlamak amacıyla bir «Hazırlık Komitesi» kurulur. Bu ko mitenin görevi; İşsizlik ve Pahalılığın nedenlerini, kimlerin yarattığını, nasıl milyarlar vurduklarını, açık, seçik ve kolay kavranabilecek biçimde Halkımıza anlatma kampanyasına girişmektir. Bunun için gezici resim sergileri açılır; bildiriler, afişler yayınlanır; kapalı ve açık yerlerde toplantılar yapılır, Radyo ve Basından istifade çareleri aranır. Mümkünse özel bir gazete çıkarılır; kısa metrajlı, dokümanter bir film hazırlanır ve sinemalarda gösterilmesi sağlanır. Bü tün bunlardan amaç Emperyalizmi (Özellikle Amerikan Emperyalizmini) somutlaştırmak, yerli Finans - Kapitalizmi ve kapitalist sömürü düzenini Halkımıza tanıtmak, Düzen değişikliğinin ve sosyalizmin gerekliliğini kabul etmesini sağlamaktır.

(Devamı var)

Sosyalizmimiz ilerliyor mu, geriliyormu?

(Geçen sayıdan devam)

Sosyalizm nedir? Bir toptan Evren Kavrayışı'dır (Weltanschaung: Cihana Bakış: Dünyayı Görüş'tür)... Paramparça olmuş bir toplulukta Sosyalizmin monolit dedikleri Tek kaya gibi parçasız kalması anormal bir kuruntu olurdu. Yalnız en çok işitilenlerin adlarını sayalım:

Platonik (Eflâtuni) Sosyalist - Hümanist (İnsancıl) Sosyalist - Ütopik Sosyalist - Halkçı Sosyalist - Demokrat Sosyalist (Sosyal - Demokrat) - Radikal Sosyalist - Devrimci Sosyalist (Sosyalist - Revolusyoner) - Ekonomist Sosyalist - Legal Sosyalist - İllegal Sosyalist - Likidatör Sosyalist - Menşevik (Azınlıkçı) Sosyalist - Bolşevik (Çoğunlukçu) Sosyalist - Şartist Sosyalist - Tradeunion'ist Sosyalist - Şartist Sosyalist - Sendikalist Sosyalist - Pasifist Sosyalist - Aktivist Sosyalist - Sağcı Sosyaldemokrat - Merkezci Sosyaldemokrat - Solcu Sosyaldemokrat - Revizyonist Sosyalist - Oportunist Sosyalist - Trotskist Sosyalist - Leninist Sosyalist - Stalinist Sosyalist - Hristiyan Sosyalist - Nasyonal Sosyalist (Nazi!) - Katederen (Kürsü) Sosyalizmi - Wahre (Hakiki) Sosyalizm... ve ilh., ve ilh...

Bir zamanlar: Sosyalisti beğenmeyen Sosyalist - Komünisti beğenmeyen Sosyalist - Sosyalisti beğenmeyen Komünist - Anarko-Sosyalist - Anarko-Komünist - Komünisti beğenmeyen Anarşist - Anarşisti beğenmeyen Komünist - Anarşisti beğenmeyen Anarşist - Blankist Sosyalist - Puçist Sosyalist vb. leri kaynaşırlardı. Şimdi Komünisti beğenmeyen Komünistler çoğaldıkça çoğalıyor: Kastrocu Komünist - Maocu Komünist -Che Guevaracı Komünist - Ho Şi Minci Komünist, ve ilh., ve ilh...

Yeni yeni Sosyalisti beğenmeyen Sosyalistler de ülkeleri kapladı: Titocu Sosyalist - Baasçı Sosyalist - Nâsırcı Sosyalist - Lumumbacı Sosyalist - Binbellâcı Sosyalist - Bumedyenci Sosyalist - Nehrucu Sosyalist - Allendeci Sosyalist.. ve ilh., ve ilh...

Bu Türkiye dışındaki 50'yi aşkın anabildiğimiz Sosyalizm çeşitlerinin hep birden Türkiye'ye ithâl edilerek hora teptikleri bir ortamdayız. Türkiye'nin ise «Batı Uygarlığında» görülmedik Bâbil Kulesi Sosyal Sınıflar yapısı ortada. Artık bizdeki «Sosyalist» lerde kafa kalırsa aşkolsun! Çünkü o sayıları 50'yi, 100'ü geçkin tüm Dünya Sosyalizmlerine, «orijinal!» olmak isteyecek pek çok yerli malı «Sosyalist» lerimizin türeyip katılmasını kimse önleyemezdi. Belki, herkes, kendi deliğinden azıcık olsun kışkırtacaktı.

O zaman Türkiye'de kaç kafadan kaç yüz çeşit avrıcalı «Sosyalizm» lerin fırlamayacağı kendiliğinden anlaşılır. Çünkü biz Türkiye'nin Türkleri, anadan doğma «Şâir», oldum bittim ilhâmcı «Güzelsanat» kuzularıyız. Sosyalizmi melemeye başlar başlamaz, ne nağmeler, ne renkler, ne heykeller, ne edebiyatlar, ne arabiyyâtlar, ne acemiyyâtlar döktürmeyiz. Aklımıza gelivarenlerinden bir kaç'düzine Alaturka Sosyalizmi saymayalım mı? Bunların çoğunda, Hammaddeler, Sermayeler, Uzmanlar, Plânlar vb. yabancıdan aktarma. dışarıdan halis «ithâl malı» olsalar bile, tıpkı «Montaj Sanayiimiz» gibi yüzde yüz «Türk Malı» damgasıyla damgalanabilirler:

Güleryüzlü Sosyalizm - Hürriyetçi Sosyalizm - Devletçi Sosyalizm - Askerci Sosyalizm - Devrimci Sosyalizm - Ilımlı Sosyalizm - Müslüman Sosyalizm - Gökalpçı Sosyalizm - Tarikat Sosyalizmi - Mahfil (Yuva) Sosyalizmi - Farmason Sosyalizmi - Beyefendi Sosyalizmi - Öğrenci Sosyalizmi - Profesör Sosyalizmi - Ağa Sosyalizmi - Paşa Sosyalizmi - Epoletçi (sivildir) Sosyalizm - Tırtıklamacı Sosyalizm - Cici Sosyalizm - Çirkin Sosyalizm - Yağcı Sosyalizm - Kuyrukçu Sosyalizm - Dilsiz Sosyalizm - Gıtgıdakçı Sosyalizm - Toplumcu Sosyalizm - Dağınıklıkçı (Bağımsızlıkçı) Sosyalizm - CİA'cı Sosyalizm - Entelicens Servisci Sosyalizm - MİT'ci Sosyalizm - Moskovacı Sosyalizm - Provokasyoncu Sosyalizm - Ültimatomcu Sosyalizm - Proleter Sosyalizm - Keskin Nişancı Sosyalizm - Amelmanda Sosyalizm - Mahalle Sosyalizmi - Kahvehane Sosyalizmi - Salon Sosyalizmi - Umumhane Sosyalizmi - Şölen - Tören Sosyalizmi - Meyhane Sosyalizmi...

Türkiye'de bütün bu doksan çeşit Sosyalizmin su yüzüne çıkması değil, çıkmaması anormal olurdu.

«— Hepimiz, Elhamdülillâh, Sosyalistiz!»

Denilen günler geride kaldı. «Yeni Mehmed Ağa» ların:

«— Oldu da bitti, Mâşâallah!»

Sosyalizmi Birinci Basamaktı. Onu atladık. Birinci Basamakta herkes kendini bilmeden, yaradana sığınıp Sosyalist olduğuna inanmıştı.

Şimdi İkinci Basamağa çıkıldı. Herkes kendi eğilimine uygun bulduğu Sosyalizmi savunuyor. «Her Kafadan bir ses» mi çıkıyor? Başka türlü Kafaların içleri gün ışığına çıkamazdı. Bu tutum, tam ustanın: «Bir adım ileri, iki adım geri» dediği gidiş midir? Evet odur. Ancak, yollar iyice ayrılmıştır. Ayrışıldığı için, «iki adım geri» geri gidenler yüzük taşı gibi açıkta kalacaklardır. İki adım geriliyenler, «bir adım ileri» gidenleri eskisi kadar kolayca kendileriyle birlikte batağa sürükleyemeyeceklerdir. Olumsuzluğun olumlu yanı buradadır. İş buğday tânesi ile karamığı ayırmaya kalır. Harman sonu erenlerindir.

Bu kimsenin kimseyi anlamadığı «Bâbil Kulesi Sosyalizmi» kıyamete dek sürer mi? Süremez. Çünkü Proleterya Sosyalizmi bir tektir. Proleterya ise, 15-16 Haziran günleri malının gerçek sahibi olduğunu dosta düşmana öğretmiştir. Üçüncü basamak Proleterya Sosyalizminin Proleterya Partisi olacaktır. Ustanın dediği gibi: Çatal matal çıkan ses, Sosyalizm çocuğunun Ergenlik belgesidir.

Devrimciler; İşçi ve Köylü Halk yığınlarımızla kaynaşınız. Ve gerçek Sosyalist Partisini yüceltiniz.

1946 - 1970

Türkiyede Legal Sosyalist Davranışlar Üzerine Açıklamalar

- 3 -

Yazan: ORHAN MÜSTECAPLI

ESAT ÂDİL KİMDİR?

«Türkiye Sosyalist Partisi» nin kuruluşunu anlatmadan önce; Esât Adil'in hayatı ve kişiliği hakkında bilgi vereceğim. İlerdeki olayları ve Esât Adil'in tutumunu daha iyi anlayabilmek için bunu gerekli görüyorum.

Esat Adil 1320 yılında Balıkesir'de doğdu. Müderris Adil efendinin oğludur. İlk ve orta tahsilini Balıkesir'de yaptı. Millî Mücadele'nin başlarında ilk mukavemet merkezlerinden biri olan Balıkesir'de, Vasıf Çınar ve arkadaşları tarafından çıkartılan «İzmir'e Doğru» gazetesinde işçi olarak çalıştı. Kurtuluştan sonra Ankara Hukuk Fakültesini bitirerek tahsil için Brüxelles'e gitti.

1931 yılında Türkiye'ye döndü. 1933'de Balıkesir'de Halkevi Reisi oldu. O sıralarda; sosyalizm meselelerine ışık tutan kitaplar ve günlük «Savaş» gazetesini yayınladı. Balya maden ocaklarındaki grevi ve grevcilerin Balıkesir üzerine yaptıkları açlık yürüyüşünü organize etti. Halkevi Reisliği sırasında Balıkesir köylüleri ile yakın ve samimi bağlar kurdu. Balıkesir Halkevi adına yayınladığı Kaynak mecmuasında o sıralarda Balıkesir Öğretmen Okulunda talebe olan Sabahattin Âli'nin hikâyeleri çıktı. Tanınmış sanatçı ve yazarlarla ilgisi vardı. Yaptığı mücadele yüzünden Balıkesir'deki devrin tek parti idarecileri ile arası açıldı. CHP'nin Balıkesir bölge müfettişi (sonra Genel Sekreter) olan Tevfik Fikret Sılay'ın susturmak maksadı ile, (kanuni yaş haddini doldurmadığı halde) yaptığı Milletvekilliği teklifini kabul etmedi. Bir müddet sonra Ankara'ya gitti. Temyiz Başsavcılığı yardımcısı oldu. Adliyede muhtelif vazifelerde bulundu. Son olarak 1942 yılında (daha önceden kuruluşunu hazırladığı) İmralı Modern Cezaevi'nin müdürlüğünü yaptı. Mahkûmlara karşı gösterdiği insanca ve anlayışlı davranışları yüzünden sevildi. Oradan Cezaevleri Müfettişliğine nakledildi. Memurluğu sırasında, Devrimci çevrelerle de bağları vardı. Bu sıralarda (1944) Tan Gazetesine «Adiloğlu» müstear adı ile yazdığı yazılar yüzünden işinden atılacağını öğrendi ve istifa etti.

Hürrem Arman; 1969'da yayınladığı «PİRAMİDİN TABANI - Köy Enstitüleri ve Tonguç» isimli kitabında 1934 yılındaki Esat Âdil Müstecaplı'yı şöyle anlatıyor:

Halk İçin İşleyen Bir Halkevi ve Halkçı Başkanı

«Bu halkevi Balıkesir Halkevi, Başkanı da Esat Âdil Müstecaplıoğlu idi.

Her ilde ve ilçede halkevlerini, köylerde halkodalarını görüyorduk. Balıkesir Halkevinin daha bahçesine girerken bir başkalık göze çarpıyordu. Bahçe insanla dolu idi. Sıralarda oturanların, duvar kenarlarında çömelmiş konuşanların hepsi köylü ve işçilerdi. Oysa, ne tatil, ne de Balıkesir pazarının kurulduğu gündü.

Bir kaç kişiye[1] burada ne yaptıklarını sorduk. Biri: «Ağam içerde onu bekliyorum»; bir başkası: «Doktora geldim» dedi. Bir şey anlamadan binaya girdik. İçerisi de kalabalıktı. Bir odanın kapısında kuyruk vardı. Bazısı ayakta bazısı çömelmiş bekleşiyorlardı. Bunlardan birine ne beklediklerini sorduk, «Hacetim var, sıra bekliyorum» cevabını aldık. Soruları çoğaltınca durumu anladık. Halkevi Başkanı avukatmış, hepsi kendi dertleri için ondan akıl öğrenmeye, sormaya gelmişler. Karşıki odanın önünde birikenler de muayene için sıra bekliyorlarmış; içerde doktor varmış, bedava muayene yapıyor, ilâç veriyormuş; verdiği reçetelerle bir eczaneden parasız ilâç alıyorlarmış.

Karşılaştığımız kir hizmetliden, buranın her gün böyle kalabalık olduğunu, köylülerle, fakir fukarayla dolup taştığını öğrendik: «Esat Abi başkan olduğundan beri burası hep böyledir» dedi. Başkanla ancak işi bittikten sonra görüşebileceğimizi söyledi. «İsterseniz odaya kendiniz girin, bana kızar» diyerek aracılığı reddetti.

Pek çok halkevi görmüştük, fakat bu biçimde işleyenini ilk olarak görüyorduk. Kapı önündeki kalabalığı, giyimimizin de etkisiyle, aralayarak içeri girmeyi başardık. Masanın başında gömlekli bir genç oturuyor, birinin anlattıklarını dinliyor, not alıyordu. Değişik giyimli birinin girdiğini görünce sözü kesti. Ben hemen:

— Ankara'dan geliyoruz. Bisikletli bir gezi yapıyoruz. Ne zaman görüşebiliriz? dedim.

— Görüyorsunuz sıra bekleyenler çok, saat altıda falan bitiririz. Bir iş için mi görüşmek istiyordunuz?

— Hayır. Değişik bir halkevi işleyişi olduğu anlaşılıyor, konuşup faydalanmak istiyoruz, dedim.

İlgilenmişti. Yazı makinasının başında oturan gence:

— Sen arkadaşları gezdir, yapılan çalışmaları anlat, o zamana kadar belki bizim de işimiz biter.

Bana da:

— Sonra görüşelim, dedi ve yazı makinasını önüne çekti.

Bizi gezdiren genç Balıkesir Öğretmen Okulunun son sınıfında idi. Tatilde gidecek yeri olmayanlardandı. Bütün günlerini, diğer arkadaşlarıyla beraber Halkevinde çalışmakla geçiriyordu. Diğer odadaki doktoru kapıdan gördük. Kitaplıkta yirmi - otuz genç bir şeyler okuyorlardı. Salonda bir oyunun provası yapılıyordu. Oyunda ödev alanlar arasında işçi giysili gençler de vardı. Rejisörleri, Balıkesir Öğretmen Okulu Edebiyat Öğretmeni A. Gaffar idi. 1927'lerde Hayat Dergisinde ilk çevirilerini okuduğum A. Gaffar. Bunu kendisine anlattığım zaman ışıl ışıl güldü. Balıkesir'de kaldığımız üç gün içinde bir kaç defa görüştük. Onu sonraları nerelerde ve ne durumlarda gördüğümü ilerde anlatacağım.

Halkevinin on yataklı bir reviri de vardı. Sekizi dolu idi. Bir erkek hastabakıcı başlarındaydı. Biraz sonra doktor revire inecekti, her taraf tertemizdi. Halkevinin revirlisini, tedavi de yapan doktorlusunu hiç görmemiştik. Burada her şey gösterməliğin dışında, bambaşka bir tutumda idi.

Bizi gezdiren gencin yaptığı açıklamalar gördüklerimiz den de ilginçti: Başta «Esat Albi» olmak üzere, Halkevilerin, İlin köylerini, fukara mahallelerindeki evleri nasıl taradıklarını, her derde çare aradıklarını, hiç değilse dert ortaklığı yaptıklarını; her hafta yapılan müsamerelerde ve Halkevinin bütün çalışmalarında yalnız okullardaki gençlerin değil, halk çocuklarının, çırakların da ödev aldığını; bunlar içinden sahnede, sporda üstün kabiliyetler belirdiğini; Başkanın Balıkesir'in köklü ve zengin bir ailesinden geldiğini; gece-yarılarına kadar çalıştığını ve hep halk arasında olduğunu; fakirlerin bütün dâvalarım parasız kovuşturduğunu ve başka dâva almadığını; bekâr olduğunu; on beş günde bir çıkardıkları, bu dergideki bazı yazılardan Başkanın mahkemede olduğunu... öğrendik. Esat Âdil Müstecaplıoğlu hukuk doktoru idi ve doktorasını Belçika'da yapmıştı.

Balıkesir'deki bu üç gün benim için gerçek bir değer taşır. O günlerde Esat Âdil'in henüz Türkiye ölçüsünde bir ünü yoktu. Ama, az rastlanan bir kişiliği, toplum konularında derinliğine bilgisi, düşünüşüyle eyleminin -dar bir alanda da olsa- uygunluğu, onun Türkiye çapında etkili bir kişi olabileceğini ve olması gerektiğini düşündürüyordu.

Esat Âdil Müstecaplıoğlu'nu bir yıl sonra İmralı'da «Asri Hapishaneyi» kurmakla görevlendirdiler. Bu konuda büyük başarılar sağladı. Oradan Edirne hapishanesinin kuruculuğuna geçti. Sonradan onunla pek çok kez buluşma, ahbaplık etme olanağını buldum. Hattâ birinde, İstanbul'da, Mansur Tekin ve Nâzım Hikmet'le beraber bir evde geç saatlara kadar süren bir sohbetinin mutluluğuna kavuştum. Onu, hapise atılmasından ve ölümünden önce son olarak, 1946 Mayısı içinde, İstanbul'da, Türkiye Sosyalist Partisinin Başkanı olarak, geniş bir eylem içinde etkili olduğu günlerde gördüm. İktidarın uydusu olmayan işçi sendikalarının kuruluşuyla uğraşıyordu.»

Gelecek sayıda «Türkiye Sosyalist Partisi» nin kuruluşunu anlatacağım. (Devamı var)

Tekstil İşçilerinin Durumu

Bugün Türkiye'de yaklaşık olarak 300 - 400 bin tekstil işçisi mevcuttur. Bunların 40 - 50 bin kadarı İstanbul bölgesindeki işyerlerinde çalışmaktadırlar. Bu iş kolunda 13 kadar sendika faaliyet göstermektedir. Fakat tekstil işçilerinin büyük kısmını Teksif Sendikası bünyesinde toplamıştır. Teksif'den sonra sıra ile; Tekstil Sendikası ve Hür Mensucat Sendikası gelmektedir. Teksif Sendikası genellikle AP'nin, Tekstil ise CHP'nin yanında yer almak tadırlar. Bu sebeple bu partilerden hangisi iktidarda ise tekstil iş kolundaki Sümerbank işyerleri de o partinin yanındaki sendikanın eline geçmiştir. Bugüne kadar hiç değilse böyle olmuştur. Halen Teksif Sendikası gerek Devlet işletmelerinde, gerek se özel işletmelerde hâkim durumdadır. Yalnız bu dönem çok olaylara gebe olacağa benzemektedir. Zira Tekstil iş kolundaki işçiler gerek yükselen hayat pahalılığı karşısında, gerekse gelişen işçi hareketleri içinde, haklarını almak için çeşitli çalışmalara girmiş ve Sendikalara baskı yapmaya başlamışlardır. Teksif, Tekstil ve Hür Mensucat Sendikalarının, İstanbul'da 40-50 bin işçiyi kapsayan toplu sözleşme müzakereleri anlaşmazlıkla sona ermeye gitmektedir. Durum Uzlaştırma Kurulları na kadar gelmiştir.

Gerek Sarı Sendikalara, gerek işveren çevrelerine; (yükselen hayat pahalılığını göz önüne alarak) ileri sürdükleri şartları kabul ettirebilmek için, Tekstil - İşçileri mücadeleye hazır olmalıdırlar. Ekonomik krizin siyasî krize yol açtığı bu ortamda, başta işçi sınıfımızın ve halkımızın katılacağı Genel Direnişe hazır olmalıdır.

ŞOFÖR HALİT

Ağzını açmadan konuşurdu
Sesi duyulurdu seslerin ötesinde,
Bir adsız kahramandı kardaş Halit.
Ve bayraktı Beyazıt Kulesinde

Açlara aş olurdu, hastaya ilâç
Açları doyurmak için kaldı aç,
Ona minnet, Ona kardaşça ihtiram,
Ona gökler genişliğince sevgi, selâm.

Öldü, gün ışığına sardık onu;
Kuşlar kanat çırptı ardınca,
Kutsallasın bizimle artık onu
Gökteki yıldızla, yerdeki karınca.

İLHAMİ BEKİR

DÜŞÜNCE

Komprador mu, Finans kapitalist mi?

Bugün, Türkiye'de (Bilimsel Sosyalizm yayınları ve Sosyalist Gazetesi dışında) hemen bütün sosyalistim diyenlerin kullandıkları bir deyim var: «Komprador - Burjuva»! Bu deyim, Türkiye'deki burjuvaların Batı kapitalistlerinden bambaşka olduklarını anlatmak için kullanılıyor. Türkiye Sermayecilerinin Batı Kapitalistleriyle taban tabana zıt karakterleri, ilk defa Vatan Partisi Gerekçesinde açıkça ve resmen yayınlanmıştı. Bu açıklamanın özünü iyi kavramayanlar, sözünü 1905 modeli «Komprador»a çevirip kullanıyorlar.

Batı Kapitalisti, her şeyden önce kendi «VATAN»ını yabancı sermayeye sömürtmez ve kendi milletini işsiz bırakmamaya çalışır. Türkiyenin Sermayeciliği ise, yüzbinlerce yurttaşını Almanya'da İş dilenmeye göndermekten ve gizli anlaşmalarla Vatanı yabancılara peşkeş çekmekten en ufak utanç duymaz. Bütün geri ülkeler gibi, Türkiye'deki burjuvaların da millet sömürtücü ve vatan satıcı oluşları, onlara Komprador adını yakıştırıyor. Komprador sözcüğü, bir insanın anasına alafranga sövmek gibi ağır langırtılı hecelerden kurulduğu için tuttu. Sömürüden her canı yanmış yurttaş, sömürgenlere karşı küfür yerine geçen KOMPRADOR sözcüğünü kullanırken rahatlık duyuyor.

Ancak, «KOMONİZ» sözcüğü gibi «Komprador» da bir sövgü aracı kılığına sokulunca, onu karşımızdaki burjuvalar da kullanmaya giriştiler. Sen misin burjuvaya «Komprador burjuva» diyen, o da sana «Komprador sosyalist» diye sövmeye başladı. Bu yanlışlığı düzeltmenin zamanı gelmiştir. Yalnız 19'uncu yüzyıl ötesinde kalmış «Komprador» tipini, 20'nci yüzyıl «Finans - Kapital» tipi ile karıştırmaktan ileri geliyor. 19'uncu yüzyıla değin, Avrupalı kapitalist, kendi yurttaşlarını aşırı sömürdüğü için, sanayi mallarını yurdunda satamaz, yabancı ülkelerde satıcı acenteler, Komprador'lar bulurdu. Kompradorlar, yabancı malını satarken, (tıpkı bizim Beyoğlu Levantenleri gibi) yabancı modalarını ve yabancı düşüncelerini de reklâm ederdiler.

Türkiye'de bugün milleti yabancılara sömürtüp satanlar, Beyoğlu vitrinlerini süsleyen Levantenler değildirler. 20'nci yüzyıldan beri her ülke az çok gümrük tarifelerini yükseltebildiği için, mal yerine kapital, Sermaye ihraç edilir. Türkiye'ye, daha 19'uncu yıldan beri «İSTİKRAZLAR» yoluyla, 20'nci yüzyılda «YARDIM» veya «HİBE» biçiminde Batı Kapitalizminin Sermaye ihracı yapılıyor. Türkiye'nin bütün ekonomi, politika ve kültür hayatına egemen olan yabancı güç o Sermaye İhracı yoluyla veliniymet kesilen Finans - Kapitaldir.

19'uncu yüzyılın Komprador burjuvası, milletini sömürtme ve satma bakımından, 20'nci yüzyılın Finans - Kapitalisti yanında zemzemle yıkanmış sayılır. Komprador Batı mallarını ve fikirlerini reklâm ederken görev sahibidir ve bizim Beyoğlu Leventleri kadar fuhuş caddesine sıkışmış, kimsenin değer vermediği yabancı ajanı olarak göze batar. Finans - Kapital öyle mi ya?.. Bütün suların başını kesmiş, iliklerimize işlemiştir. Türkiye'yi Amerikan mandasına çevirdiği halde, senden benden «Milliyetçi» «Mukaddesatçı» geçinir.

«Yeni» sosyalistlerimize bu «eski» hakikati anarız.

HALK DERSLERİ

Dedenin dedikleri :

Üçüncü Ders:

İşçinin Yiğitleşmesi ve Yiğitleştirmesi,

İşçinin başı da dikçe, hanı. Bizim Köylü, Esnaf gibi yılgın değil. Ağayı görünce gagası yere düşmüyor. Bey'in önünde dili, damağı kurumuyor. Karşısındakinin gözünün içine içine bakıveriyor. Alnı açık. Gözü de pek işçinin.

Tahsildar görünce kaçmıyor. Candarmayı, «Pulusu» görünce «elindeki çapası yere düşmüyor!» «Kanun var!» diyor. Kanun önünde, sen de, ben de, Ağa da, Bey de bir adam. Kula kul olunmaz.

Adam adamı yer mi?

Hem yer, hem yemez.

«Yiyecek, aman!» der de pusarsan, yandın. Kurt yemez insanı, insanın yeğliği denli.

«Ben kendimi yedirmem!» dersen, adam adama pek kolay dokunamaz.

İşçi bunu öğrenmiş, gelmiş. İşçide iş var. Sapa damın Köylüsü, batak dükkânın Esnafı o değilmiş önceleri sanki. Yiğit, başka adam olmuş dünün Köylüsü ve Esnafı İşçi olur olmaz. Memleketten, Başkentten, Gâvurun fabrikasından, Müslümanın boynu büküklüğünden söz ediyor İşçi. «Bu böyle gitmez!» diyor İşçi.

Yalnız diyor mu? Hem söylüyor, hem söyletiyor... Hele bak. Düne dek dut yemiş bülbül gibi susardı okur - yazarlar. Nice parlak aydın kişilerin de dillerini İşçi çözüyor.

«Vatan! Millet! Sakarya!» diye nutuk atmalardan başkasını bilmezlerdi. Efendileri yasak etmiş. Onlar da dut yemiş bülbülce susmuşlardı.

Ağzını açmaya kıyışamayan nice kırk tilkili Politikacıyı şimdi dinle:

«— Bu bozuk düzen, düzelmelidir!»

Dedirtiyor felek ona. Partiler kuruluyor, Partiler dağılıyor. Sendikalar, Dernekler, Cemiyetler, Kooperatifler, Kulüpler kuruluyor ve habire dağıtılıyor. Hep o işçilerin yöresinde.

DEDE HANDE

Devrimcilerde Başsız Develik

— 2 —

Ak Aydınlık - Sosyalist Kurultay Düşü

Sağda, Solda ve Sosyalizmde görülen Başsız-Develik sürüp gidiyor. «Devrimciliğimiz» in de o illetten yakasını sıyıramıyacağı kendiliğinden anlaşılır. Onun için Devrimci Başsız-Develik üzerine genelleme yapmıya pek yer yok. Her yerimiz gibi orada da: Otorite düşmanlığı (Anarşi) ile Otorite megolomanlığı (Müstebitcilik) yarışa kalkmıştır. Bu üzücü genel eğilimin kimi karakteristiklerini sırf ve yalnız örnek olaylar içinde kısaca araştırmak yeter.

Türk Solu'nun Serüveni

Biliyoruz. Sosyalist ve Tarihsel Maddecilik Yayınları bir sinyal vermişti. Ankara'nın mayalanışı sırasında, önce haftalık Türk Solu çıkarılmak istendi. Burada amaç: İşçi Hareketini Sendikalizm ve Parlemantarizm yozlaşmasından korumaktı. Türk Solu, çarçabuk «Ahbapçavuşlar» yayını eğilimine saptı. Sırf aydın gençlik yönünde baştan kara bir MDD'ci ajıtasyonuna angaje oldu. Türkiye'nin Sosyal yapısı «suret'i haktan» görünülerek hasıraltı edildi. Onlar, Türkçe'ye yeni çevrilen kimi sosyalist kitaplardan yarım yamalak aktarmacıklarla yetineceklerdi.

Kendi toprağımıza ve kendi insanımıza ayak basmak ve ışık tutmak istiyen yazılar onların güclerine gitti. Sert bir lokmayı kimseye göstermeksizin acele yutuşturmak pozuna girdiler. Yerli yazıların yazarlarını da yedeklerine almış görünerek dergilerinin satışını sağlar sağlamaz, atı alıp Üsküdar'ı geçeceklerdi. Bu açıkgözlük, 50 yıl önceki ithal malı sosyalist Kuyrukcuların hevesi idi. Bu hâle ağlamamak için gülümsenirdi. Öyle yapıldı. Geçildi. Sonuç ortada.

Türk Solu nun İstanbul'lulaşan şahbazlığı önünde, Ankaralı Devrimci-Sosyalistler (s. - r. ler) aylık bir «Teori» dergisi önerdiler. Gerekliydi. İçtenlikle yardımınakoşuldu. Dergi Aydınlık adını aldı. Hacmi, birdenbire ürkütücü oldu. Genc içinde Türkiye, mumla aranacak kertede yoktu. Alışılmış ve ezberlenmiş köktenci (Radikal) dünya metinleriyle uzun uzun sayfalar taşıp dökülüyordu. İnsana, yazılanları okuyup okumadığı da sık sık soruluyordu. Elbet, «Sosyalizmin Bilimi» bu değildi. Ancak, Sosyalizme aşık genç okur yazarların kavram talimleri yapmaları yadırganmazdı. Belki oradan, yaşama geçilebilirdi.

Yeni Aydınlığın Serüveni

Tanesi 5 liradan satış sağlanır sağlanmaz, «Vehbi'nin kerrâkesi» anlaşıldı. Aydınlık ta, Türkiye'yi aydınlatmak için değil, kimi imzaları genç ve aydınlar arasında yem gibi kullanma kompleksinden kurtulamamıştı. Türk Solu denli abrakadabran bir MDD'ci yoğurdunu sulandırıp ayranlaştırarak hayranlar toplamak isteniyordu. Yeni bilginler, tâze ideologlar, derinleşimcei teorisyenler hoş şeydi. Ama bu iş, bir «büyülü değnekle» ol deyince olmazdı. En azından Türkiye'de olmuşları hesaba katarak yola çıkılabilirdi.

Öyle «geriye bağlılık», «Yeni Aydınlıkçılar» ı hiç sarmıyordu. Onlar ileri'ye gözlerini dikmişlerdi. Yeni, hep yeni, her zaman yeni olağanüstü «Gazve» ler ve «fütuhatlar» özlüyorlardı. Kılıç artığı geçmişten ne beklenirdi? Türkiye mi? O yavaş tempolu geri ülkenin, ters yığınlarıyla kim vakit yitirecekti? Bakın Kastro'ya, bakın Şe Guevara'ya, bakın Mao'ya, bakın. Ho Şi Minh'e. Bakın. Yeryüzünün yedi iklim dört bucağına hep bakın. O ne atlayıştır onlar? «Devrimcilik» böyle olur.

İşçi Sınıfımız önünde TİP nasıl bir Dışişleri Partisi ise, ona karşı olan Aydınlık elebaşları da tıpkı öyle bir «Dışişleri İdeolojisi» idiler. Her satırda bir MDD, her sayfada bir hazırlop Dünya problemi tekerledin mi, herşey olur biterdi... Bu eksantrik yaradana (Türkiye'ye) yan bakış üzerine, olumlu bir dokunma mı yapan var? O dokunmayı, birkaç nüsha «ileri» ye atarsın: onun dediğini, birkaç nüsha sulandırıp ağzına burnuna bulaştırırsın. Bu makyajı görenler sonra dokunmayı da öğrenseler önemsemezler. «Kürsü Profesörlüğü» sende kalır.

Yeni Aydınlıkçıların bu davranışlarını bilerek sistemleştirdiklerini söylemiyoruz. Asıl felâket de orasında. Bunu yapan, hiç düşünmeksizin «yapan» gizli güç: Küçükburjuva aydın ülemâlığının içgüdüsüdür. Tehlikesinin derinliği de oradan gelir. Bilince: doğru gerçeklik sunulabilir. Sınıf eğilimi ağır basmazsa, yola gelinesi de olağanlaşır. Altbilinç korkunçtur. Oraya püskürtülmüş her incir çekirdeği, baskı altında tutuldukça dinamitleşir. İnsanların hiçbir hayvanda görülmiyen çıldırış'ları, Bilince çıkarılanıs-mış Altbilinç entipüftenliklerinin yaman dinamizm kazanışıyla patlak verir.

Yeni-«Aydınlık» o «derinliklere» doğru olanca hızıyla balıklama gidiyordu. Başsız-Develiğin bütün «erkân ve âdabı» birikiyordu. Müstebitçiklerin megalomanileri ile «Bağımsız» ların «izzetinefis» leri dörtnala yarışa kalkmıştı. Artık o bir avuç aydın gençcikler ortamındaki iğreti tekcephe olsun düşünülemezdi. Önce sinsi, ardından akut plastik bombalar atışıldı. İş olacağına varmış, akacak kan damarda durmamıştı.

Baba Marks yoldaşın bir sözü daha yerini «Aydınlık» ta buldu. Tarih sahnesine ilk çıkan aktörlerin oyunları «Trajedi», sonra çıkanlarınki «Komedi» olmuyor muydu? Daha ilk gününden korkmuştuk: Aydınlık ta öyle olacak mıydı? Oldu. 50 yıl önceki eski-Aydınlık dramatik bir fâcia idi. 50 yıl sonra çıkan yeni-Aydınlık takma ciddiyeti hayli komik kaçan ortaoyunu'na çevrilmiye doğru itildi.

Aydınlığın 1 iken 2 Oluşu

Şimdi hâlâ önümüze 2 «Aydınlık» sürülüyor. Bir Dev-Genç seminerinde insanlar en büyük içtenlikle soruyorlardı: «Hangisi haklı?» Elden geldiğince kişisel horoz dövüşlerine yer vermemek için, bugünkü Sosyal Problemler zincirimizin Ana halkası açısından açıklama yaptık. Anlaşıldı mı? Evet denemez. Ortalığı öyle karıştırmışlardı ki, tozdan dumandan ferman okunmazdı. «Oportünizm», «Halk Savaşı Plânları» ve «Devrim Zorlaması» kitaplarını yayınlamaktan başka yol kalmadı.

Onlar, kendi kendilerine ne diyorlar? Bütün yazdıkları ve söyledikleri bir noktada toplanıyor. Tazıyı gören yavrularına Tavşanın verdiği karşılık bilinir: «Yiğit olmasına yiğit biziz, yavrularım, ama, ne o tazının yüzünü bize, ne bizim yüzümüzü ona Allah göstermesin» Ak Aydınlık ile Al Aydınlık «müstebitçikleri» ile «tam bağımsızcıkları» da birbirleri üzerine aynı kanıdalar: «Haklı olmasına haklı biziz ama, Allah ne onların yüzlerini bize, ne bizim yüzümüzü onlara göstermesin yavrularım!»

Döne dolaşa bu dörtyol ağzına geldi «Devrimciliğimiz». Bizde de Me-De-De'cilik böyle olur Çelebi! Biri afili kayagan yıldızlı «Proleter» sütten Ak, ötekisi renk renk buyrultulu «Sosyalist» kankırmızı «Al...» Bu ikisi de «AYDINLIK» olan dergileri, birbiriyle boğaz boğaza Başsız-Develik güreşine girmiş görünce, kim bilir CİA, kutlu ve mutlu Finans-Kapital türbesine kaç tâne adanık MUM dikmiş, yakmıştır? Ve titrek ışığı ardında kaç tâne ajanını kahraman postu ile arslanlaştırmıştır?

Hangi Prensipler (pardon: «İlkeler» diyecektik!») uğruna dövüşülüyor? Ensemiz kökünde Finans-Kapitalin namlısı soğuk soğuk duruyor. Biz düşünmeyi ve ona göre davranmayı yadırgamıyalım.

Ak - Aydınlık: Kör dövüşü

«Proleter» alt adlı Ak-Aydınlığın: Al sancak üstünde çıplak (Marks-Engels-Lenin-Stalin) ve kasketli (Mao) başları bulunan Kasım 1970 tarihli 25. sayısını açalım. Birinci yazı: «Faşist Zorbalığı Halkın Devrimci Gücü Yıkacaktır.» «Dergimizin 24. Sayısı da Toplatıldı» ara başlığı altında bakın ne ağırbaşlı sözler ediliyor:

«Hâkim sınıflar ve iktidarları, halkımızın mücadelesini bastırmak için her yola başvurmakta, her türlü gizli ve açık baskı yollarını denemekte, işçilerin ve bütün halkın mücadelesini ajanlarla dağıtmıya çalışmaktadır. Gizli olarak... halkı bölmiye ve devrimci mücadeleyi durdurmıya çalışmakta... Faşist bir diktatörlüğe dönüşmek istenmektedir.» (3)

Demek Ak-Aydınlık iki şeyi görüyor:

1 — «Gizli ajanların» sosyalistleri «dağıttığını»;

2 — «Zorba» lıktan «Faşizme» yol alındığını...

Bu durumda ne tedbir düşünüyor? Madem ortalığı ajanlar kesmiş. İlk iş onları temizlemek olmalı. Ak Aydınlık kendi içindeki ajanları mı, başka «klik» lerdeki ajanları mı teşhis ediyor? Hayır. Yazıyor:

«Görevimiz, halkımıza hâkim sınıfların gerici şiddetine ve faşist zorbalığına karşı hazırlamaktır.» «İşçi ve Köylü yığınlarını ve bütün halkı maddî bir güç haline getirelim.» (a.y.)

Âmin? Herkes o duada.

Bu nasıl olacak? Ak-Aydınlık'ta doğrudan doğruya genel formüllerden başka elle tutulur pek az öneri var. Ak-Aydınlığın «kaç tümeni» var? TİP Kongresinde görüldü: 9 delege çıkarabilmişler. Buna karşılık: «İlkesiz birlikçi klik» dedikleri Al-Aydınlıkçılar 60 delege çıkarmışlar. Ak-Aydınlık var gücüyle o 60 delegeye saldırıyor. Bir yandan onları: «Aren-Boran oportünizmiyle... mücadeleden kaçma» ile suçluyor. Öte-de, onlarla kutuplaşmayı kan dâvâsı kılığına sokup: «TİP'in başına çöreklenmiş bulunan oportünist yönetici klik» e karşı yalnız kalıyor.

Bütün bu davranışlarına ise tek gerekçesi şu: «Proleter devrimci düşünce, oportünizm ve revizyonizmle mücadele içinde güçlenir.» (52 - 54) miş. «Mücadele» lâf değildir. Her ân öz düşman gücü seçip, var güçlerle ona saldırmaktır. Ak-Aydınlık, gücüne bakmadan, kendince bütün düşmanlarını birden yere sermek şövalyeliğine kalkışıyor. Bu «mücadele» değil: Asıl düşmanı bırakıp, düşmanın düşmanı ile kapışmak toyluğudur. Bir de Mao'culuk taslarlar. Mao: Japon düşmanı önünde, Çankayşek gibi kendisini kurşuna dizdirecek düşmanı, Başkumandan olarak tanıdı. Demek bunlar «Mücadele» yi de, «Maoculuğu» da rezil ediyorlar.

Aleme verir Talkını

O zaman, kendi yanlışı ve kendini devaynasında görmesiyle düştüğü cılızlık ve yalnızlık, onu başkalarına akıl vermek yahut düşmandan medet ummak durumuna getiriyor.

a) Akıl verişi: «Halkımızın faşizme karşı hazırlama» nın elinden gelmiyeceğini görerek: «Ordunun içindeki devrimci güçler... faşist diktatörlüğe mutlaka karşı koyacaktır.» (3) tesellisi ile avunuyor. Sana mı soruyorlar yapılacak işi? Sen ne yaparsın? Ona bak.

Demir-Döküm, Ereğli Demir-Çelik, Çorum'da Alpagut, Yarımca Seramik, Sungurlar Kazan, Gislaved vb. İşçileri; Tütün, Fındık, Kars, Malatya, Alike, Çukurova, Silvan, Bismil, Beytüşşebap vb. Köylüleri sayıyorsun. Ham onlarla örgütün? Yok. Yalnız saydıkların-

(Devamı 7. sayfada)

OTO KRİTİK

BİR UYARI...

Orhan MÜSTECAPLI

Proleterya ile Amerikan Emperyalizmi ve yerli ortakları Finans - Kapital arasındaki zıdlıklar arttıkça; sözde Halkçı, büyük Burjuva Basının da saklamaya çalıştığı gerçek yüzü görünmeye başladı.

Bu Amerikan Emperyalizmi ve Finans - Kapital organı Basından birinin, kendi sınıf açısından en bilinçlisi «Milliyet» gazetesinin son zamanlardaki tutumu bunun en canlı örneğidir. Bu gazete ve onun Mandacı A. E. Yalman tarafından yetiştirilen yöneticisi CİA ajanı Abdi İpekçi; İşçi Sınıfımızın ve Emekçi Halkımızın günden güne artan politik bilinçlenmesini provoke etmek amacıyla, geniş çapta plânlı ve sistemli bir oyuna giriştiler. Bu gazete, asıl iğrenç yüzünün bir çok uyanık okuyucusu tarafından teşhis edilmeye başlandığını bildiği halde, bu yayınlarına devam etmek zorundadır. Çünkü geniş yığınlar henüz bu yalanlara kanmaktadırlar. Ve bu gazetenin kendi sınıfı açısından görevi budur ve şaşılacak şey değildir. Bizim asıl işaret etmek istediğimiz nokta başkadır.

«Milliyet» gazetesi bu arada Devrimci çevreler arasındaki çelişkileri de kendi açısından ustaca değerlendirmektedir. Önce bir «Devrimci» aleyhine, başka bir «Devrimci» çevre tarafından yapılan yayına, özel bir itina ile yer vermektedir. Sonra da, sanki bir devrimcinin temize çıkmasına çok meraklı imiş gibi; hücuma uğrayan «Devrimci» ye baş sayfasında açıklama hakkı tanımaktadır. Bu gazete daha önceleri de bazı devrimci liderleri ve devrimci gençlik liderlerini tanıtmak için çarşaf gibi sayfalar donatmıştı.

Halbuki «Milliyet» gazetesi; gerçek Devrimci Mücadelenin ve kişilerin yararına tek bir satır yayınlamaz. Ve de yayınlamamaktadır. Bu bilinen bir gerçektir. Eğer yayınlıyorsa, muhakkak, geniş çapta plânlandığını söylediğimiz oyunun bir icabıdır.

Biz hiç bir Devrimciyi suçlamıyoruz; fakat, karınca kaderince uyarıyoruz; «Milliyet» Gazetesi görevini yapıyor, şaşmıyoruz. Devrimciler de, bu tür oyunlara gelerek kafaların karışmasına mani olmalıdır. Bu da onların görevidir.

Solda Başsız Develik

— II —

Dr. HİKMET KIVILCIMLI

Ne var ki, Bâbil artığı Toplumun havamıza sinmiş zehirli miyasması ve o miyasmayı İşçi ve Aydın Küçükburjuvalarına (Aristokrat Amelelerimize ve Kapıkulu Ülemâmıza) bir «âb'ı hayat» (can suyu) gibi içirmesini bilen Finans - Kapitalin gizli açık manevraları boş durmadı. Ve yalnız bir şeye dikkat etti: Türkiye İşçi Hareketini Başsız - Deveye çevirmek! Bunu becerebildiği gün Türkiye Sol'unun canına okuyabileceğini iyi biliyordu.

Sosyalist kuşaklar arasında, ikide bir patlak veren «Fetret Devirleri» sayesinde azıttırılan Başsız - Devclikler epey zemin hazırlamıştı. Binbir provokatörün kışkırttığı «Apolet Sosyalizmi», zaman zaman, ansızın belirmiş «Maşrık'ı âzam» lıklara kapı açmıştı. Acem'in: «Menem, diğer nist: Benim, başkası olamaz!» dediği yıkılış kahpeliklerinin ırzı kırık etiket ve süs satışları: «aşağısı sakal, yukarısı bıyık» olduğu için, tükürükle karşılanamıyordu. Böylece, yetmiş yedi buçuk casusluk ajanlarının ince soysuzlaştırmaları ile, Antika Osmanlı Başıbozukluğu, yahut «Başsız - Develiği», «Beyinsiz İşgüzarlığı»: hareketin içine yer yer ve zaman zaman Truva Atlarını soktu.

TİP'e bir «Baş» arandı:

Finans - Kapital 27 Mayıs'tan önce Halkın içine «Demirkırat» dedirttiği Petrol istasyonlarının Başsız - Develiğini kundak gibi saldı. DP avantürü iyi sonuç vermedi... 27 Mayıs'tan sonra İşçi Sınıfı içine Patentli yahut İcazetli Sosyalizmi her göze görünmez bir kundak gibi sokmaktan başka çıkar yol kalmadığını anladı. Birinci ravnd'da «Sendikacılar» katarı öne sürüldü. TİP kuruldu. İçlerinde elbet içtenlikli ve yürekliden çok ihtiyatlı iyi dileklileri tenzih etmek gerekir... Ama, hiç birisinin Ütopik Sosyalizmi bile ağıza alacak durumda bulunmadığı ortadaydı. İçlerindeki gizli ajan sayısını ise «Allah» bilirdi

Bu manzara Başsız - Develikten de beterdi. Başlarına bir İşçi - Sendikacı geçirmişlerdi. İyiydi. Hoştu. Mahut «Hür Seçim» davul zurnaları ortasında o Aristokrat İşçi TİP Başkanına, kurnaz Finans - Kapitalin en sünepe Bezirgân Partisi bir tutam ot uzatacak oldu. TİP Başkanını, Bezirgân Partinin «Milletvekili» aday listesi altına çağırdı. TİP Başkanı koştu. Hendeği atlayamadan boynunu kırdı. Böylece TİP'in Başsız - Deve oluşu en kör göze dahi battı.

Finans - Kapital o kadarını dememişti ajanlarına... TİP'e çabuk, kallâvisinden bir «Baş» aranmalıydı. Arayan neyini bulmaz ki? Bâbıâli'nin «Büyük Kapısı» öteden beri: şiir - hikâye - roman - fıkra okur yazarlarının turnayı gözünden vurucu keskin nişancı «Sol» ları «Allah Allah!» diyorlardı: «Bir mâkam olsa da üzerine otursak, solluğun yuvasını folluğa çevirerek, ne saçı bitmetik sosyal tâze civcivler çıkarır, ne eski yaramaz başları keseriz. Görürsünüz!»

Bir de Türkiye Devrimciliğinin Paşa geleneği vardı... Paşalar iktidarda idiyseler, o kata erişemeyen çocukları Muhalefette hiç değilse tek devrimci kesilirlerdi. Aç ayak takımından sosyalist de ne imiş? Devlet düşkünü Paşazâde'den aşağısı kurtarmazdı. O zaman halk en müflis mirasyedi için bile bir hayranlık duyardı: «Bak, istese anlı şanlı Paşa olurdu. Tepti. Aramıza tenezzül etti... Aman Paşaçığın kılına toz kondurmayalım!» der. Ve daha sınanmış bir «yöntemle»: Deveye Başı kolayca takılıverirdi.

«Kripto Sosyalist» Beyciklerin Kellesi:

Bay Mehmedali Aybar ve Ortakları böyle «seçildi». Onların alt yanlarındaki ayak takımına bakmayın. Tepedeki mutlu sollar, hem Bâbıâlinin Edebiyat Hânedânından, hem Osmanlı döküntülerinin en son Paşa Hânedânından patentli idiler. Dramatik bir Şerlok Holmes sahneye konuşu ile B. Memedali Aybar TİP'in başına geçirildi.

Onun misyonu (kutlu görevi), Türkiye'nin 40 yıllık Bilimcil Sosyalizm savaşı gelenek ve görenekleri üzerine: rahmetli Paşa babalarından, yahut şöhretli Şair yeğen bacanaklarından kalmış bir mirâsa konarca oturmaktı.

Heyamolla ile oturtuldu... Oturur oturmaz çıkardığı «Resmi Bildiri» ler belki dosyasındadır. Orada: «Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz!» diyen Başkomutan çalımıyla, «İlerici Aydınlar» ın: İşçi Sınıfını güdeceği saklanmıyordu. Sonradan Parlemantarizm adlı uyuz illetine kapacak olan bu taratorlu Aydın kaşıntısı neyi gösteriyordu? O henüz «Kripto - Sosyalist» geçinen Beyciklerin Modern İşçi sınıfımızı Osmanlı Reâyâsı gibi gördüklerini ve Bilimcil Sosyalizmi, Metafizik Burjuva «Sosyolok» luğu ile karıştırdıklarını...

TİP'e bir «baş» bulunmuştu. Bu baş Proleterya Sosyalizmi olmak şöyle dursun, Burjuva Sosyalizmini bile henüz kekeliyemiyordu. İçi bir şeyle «dolu» idi: kimi kuyruk acılarını bir türlü çıkaramamış olan kimi eski «sosyalist» lerin kan dâvasını aşiret içgüdüsü yapmıştı. Böyle «Deve kini» ile doluluk bir «baş» için «boş» olmaktan daha kötü sapıklıktı. Boş baş belki zamanla doldurulabilirdi, yahut yetişip gelişirdi. Sosyalizmin en çok derleyici olması gereken günlerde: Baş, gövdesini hakir görüyor, çevresini paranoid hezeyanlarla yadlaştırıp dağıtıyordu.

Bu artık, bir mâsum Devenin Başı bile değildi. Gericiliğin «Allah korkusu» yerine, «ilerici» Polis korkusunu geçirmişti. Yarısı burjuvaziye yaranma dostluğu, yarısı Eski sosyalistleri ısırma düşmanlığı denilen kokuşmuş gübre ile şişirilmişti. Kurudukça kakırdamış deve postu içinde, isterik yapma essiriklikler taslayarak, «Tozu dumana katıyor», dumanı toza, en sonunda ekşi boza köpürüşüyle 1969 Seçimlerinde «Başa güreşecekti»..

TİP'e «bilinmez eller» in taktığı bu baston yutmuş asaletli «Yeni Mehmedağa» kellesi, İşçi Partisini yeniden Başsız - Deveye çevirmişti. Finans - Kapitalin istediği de bu idi. Sol kanatta, her derleniş çabası artık CİA kazığına oturtulabilirdi. Finans - Kapitalin, işçi sınıfının içine soktuğu küçük burjuva ajanlarına yüzyıldır tâlim ettirdiği Sendikalizm ile Parleman tarizm, Türkiye'de de can ciğer kuzu sarması, birbirine sarmaşıp cümbüş edebilirdi.

TÜKÜRMEK GEREK

Düşünemem çocukluğumu gülerek,
Soğuk döşeklerde ölen kardeşlerimi
Görürüm sanki üzülerek,
Böyle katliamdan kurtulmak gerek...

İlk mezarın toprağı solmadan daha,
Muskalar yazıldı okunup üflenerek,
Bu fakir de diri çıkmaz sabaha,
Doktorsuz düzenden kurtulmak gerek...

Evlerimiz, barklarımız tam takır,
Soyuyorlar kader, kısmet diyerek,
Bizi onlar per perişan bırakır
Böylesi kadere tükürmek gerek...

Gözler göklerde bütün yaz,
Yağmur duasından beklenir bereket,
Ne kömür, ne elektrik, ne gaz;
Bu karanlıktan kurtulmak gerek...

Hürriyetimde zincir şakırtısı,
Ne okumak, ne çalışmak, ne gezmek,
Böyle olmaz emekçinin şarkısı,
Kükreyip, kükreyip haykırmak gerek...

M. İ.

Gıslaved işçileri sesleniyor

(Baştarafı 1. sayfada)

Daha sonra mahkeme safhası başladı. 11 işçi arkadaşımız tevkif edildi. İki gün sonra işyerine geldiğimizde meşhur 17. maddeye göre tam 110 tane arkadaşımızın kapı dışarı edildiğini öğrendik. İşveren (aynı zamanda İşverenler Sendikası Genel Başkanı Kemal Haraççı) en utanmazcasına, gözü dönmüşçesine, her biri en az 14 en çok 27 sene çalışmış, emek vermiş, 110 işçiyi işten çıkarmıştır. İşveren, yıllarca çalışmış olan bu arkadaşların (110 kişinin) sosyal haklarının da üzerine yatmak niyetindedir. Bunların yanısıra işveren, 1. Şube Müdürü Ilgız Aykutlu, ile de tam bir işbirliği içinde çalışıyor. Zira bütün fabrikalara ve işyerlerine işten çıkarılan 110 işçinin isim listeleri verilmiş durumda. Gıslaved'li işçilere kapıları kapatıyorlar. Tesadüfen bir yere giden işçi de iki gün sonra derhal çıkarılıyor. Bu kış ortasında ve hayat pahalılığı karşısında işçi arkadaşlarımıza tek dayanak olan Lâstik - İş Sendikasıdır. Halen işte çalışan arkadaşlar atılan 110 kişinin tekrar işe alınmalarını istemektedirler. 110 arkadaşımız da, her gün akşama kadar fabrika kapısında işe iadelerini beklemektedirler.

Dertlerimizin Sosyalist Gazetesinde dile geleceğine inanıyoruz. Bu yazıyı onun için hazırlamaya çalıştık. Gıslaved'li işçiler, kardan - kıştan, hayat pahalılığından, polis işkencesinden yılmayacaktır. Yeni ve daha güçlü Haziran yürüyüşleri bekliyoruz. Yaşasın Genel Direniş.

Gıslaved'li İşçiler

Devrimcilerde Başsız Develik

(Baştarafı 6'da)

dan birer kişin olsa: 15 delege getirirdin. 9 u zor çıkarmışsın. Dergi sayfalarında hayal zıplatıp, niye kendini de, başkalarını da aldatmıya yeğkinirsin? O hazır akıllar herkeste var. İş: hazır elbise değildir.

b) Düşmandan medet: «Silâhlı kurtuluş mücadelcleri» şairliklerinden geçilmiyor. Beşyüz, bin sahifeler dolusu konular: 1) Filistin İhtilâli, 2) Feth lânetliyor, 3) Kamboçya'da Faşizm, 4) Almanya'da H. Keskin, 5) Çin K. P. 9. M. K. 2. C.T. Bildirisi, 6) Çin Kızıl Bekçiler, 7) J. Jaures ne demiş, 8) M. L. Mao düşüncesi, 9) Sovyetler geri dönüş, 10) Sovyet «Yeni Sistemi» feci... Doldurdun 100 güzelim sayfayı. Sattın beşer liradan. Yazık değil mi birşey bekliyen insancıklarımızın kafalarına?

Sen neredesin? Türkiye'de. Aylardanberi yeni bir şeymiş gibi neyi öneriyorsun? «Sosyalist Kurultay» ı. Yapsana Yapamıyorsun. Olur. Elden gelmez. Öyleyse kime yaptırtacaksın? «Aren-Boran oportünistliği olsun, İlkesiz Birlik Cephesi olsun aynı tutum içindedir.» (54) diyorsun. Aren-Boran'ı «TİP'in başına çöreklenmiş» (52) görüyorsun. Sonra kalkıp kime iş buyuruyorsun? TİP'e:

«TİP Kongresi... tek bir karar alabilir. Bu karar bir SOSYALİST KURULTAY'ın toplanmasını desteklemek kararıdır.» (53, 54)

Hayırdır, inşallah. Bu rüyâyı hangi Tekke'nin müritleri ciddiye alır?

Hikmet KIVILCIMLI

Memduh Necdet'in Yorumu

TARİHİMİZDE SINIF MÜCADELESİ :

Vazife'nin baş yazarı ve mes'ul müdürü Nüzhet Sabit'ti. Birinci sayısı 9 Aralık 1911 de yayınlanmıştı. Yirmi beş sayı çıkabildi. Altı yıl sonra da yeniden yayınlanmağa başladı. Yeni serinin birinci sayısı 7 Ekim 1918 de çıkmıştır. Gazete, bu sayısında, mesleğini şöyle açıklıyor:

«Vazife altı sene evvel intişar etmiş, altı ay yaşamış ve yaşadığı günlerde mesleğini bilfiil göstermişti: Hak ve hürriyet! Fakat sonra hak ve hürriyetle beraber, ortadan kalkmıştı. Bugün aynı meslekle ve hak ve hürriyet ümidiyle tekrar doğuyor.»

Bundan sonra, araya yine uzun bir fasıla giriyor, ve gazete, 20 Ekim 1923 de yeni bir hüviyetle tekrar basın dünyasına karışıyor.

Haftalık (İktisadi, içtimai, siyasi) bir gazete olan Vazife'nin (Müessisi) yani kurucusu Nüzhet Sabit. Baş makaleyi Dr. Şefik Hüsnü ve Sadreddin Celâl yazıyor. Sadreddin Celâl'in eşi Leman Sadreddin; ve Memduh Necdet imza sahibi başlıca yazarlardan.

Gazetenin sosyalist tandansı hakkında bir fikir edinebilmek ve doktrin durumunu tesbit edebilmek için, Memduh Necdet'in sınıf savaşı ve grevlerle ilgili bir yazısına göz gezdirelim.

17 Ekim 1923 tarihinde yazılan bu yazının muhtevasına göre: «Karl Marx diyor ki, «Tarih sınıfların mücadelesidir.» Dünyanın yaratılışından beri, muhtelif tesirler altında, zaman zaman değişen ve çarpışan bu sınıflar, asrımızda burjuvazi ve proleterya namları altında cephe tutmuşlardır.

Bütün üretim vasıtalarına sahip olan burjuvazi ile hiç bir şeye malik olmayan ve ancak kuvvetlerini satmaya mecbur olan proleterya arasında - yer yer, vakit vakit şiddetlenen- bu mücadele, bugün bütün dünyada gittikçe artan bir şiddetle devam ediyor. Her geçen gün ona biraz daha şiddet, biraz daha kuvvet veriyor. Mücadelenin nisbi bir sükun içinde olduğu zannedilen zamanlar bile muhasımı kuvvetlerin toplanma, sinlenme, (Güç kazanma) ameliyesinden başka bir şey değildir. Çünki, menfaatleri tamamiyle birbirinin zıddı olan bu iki sınıf için uzlaşma, barışma imkânı hiç bir vakit olamaz ve olmayacaktır.

Bugün bütün dünyada sık sık işitilen grevler, sabotajlar, lokavtlar, işçilerin silâhlı ayaklanmaları bu ezeli sınıf savaşının tezahürlerinden başka bir şey değildir.

Memleketimizde sınıf farkı olmadığı iddiasında bulunanlar bilmelidirler ki, her şeye rağmen, bizde de gün geçtikçe çoğalan bir proleterya kitlesi, zamanla kuvvetlenen bir burjuvazi var. Son zamanlara kadar, sessiz bir halde, için için cereyan eden sınıf mücadelesi; «Tramvay grevleri, Zonguldak grevi, İncirciler grevi, Bomonti grevi, Aydın Demiryolları işçilerinin grevi, ve gazete sahiplerinin lokavtı ve son günlerde Şark Şimendifer amelesi grevi namları altında» alevler püskürmeye başladı. Binaenaleyh bizde de sınıf mücadelesi başlamış demektir.

Bu mücadele, zıt iki sınıf arasında, «geniş, muazzam, yoksul işçi yığını ile, çoğunluğu yabancı bir avuç kapitalist arasında» cereyan ediyor...

Vakıa, görüyor ve his ediyoruz ki, işçilerimizin bu haklı ve şuurlu hareketleri henüz gerektiği gibi anlaşılmıyor. Fakat, şunu iyice bilmeliyiz ki, kapitalistlerce istihfaf edilerek (Moda... heves!.) diye görülen bu hareketler, şüphesiz az bir zaman sonra, bizde de layık olduğu önemle telâkki edilmeğe başlıyacaktır. Burjuvazinin, yine bizzat yetiştirdiği ve ardı arası kesilmeyen soygunlarla miktarını arttırdığı proleterya yığını, ergeç daha kudretli, daha güçlü ve daha birleşik ve kenetlenmiş bir tarzda çıkarlarını savunmaya koyulacaktır. Uyuşulması imkânı olmayan ve hayati menfaatlere teallûk eden bu mücadele, yarım tedbirlerle geçici olarak, ortadan kaldırılmak istenilse bile, kül ile örtülmüş bir ateşe benzetilmiş olmaktan başka bir şey yapılmaz. Ufak bir rüzgâr, ufak bir kıvılcım onu tekrar, fakat bu sefer daha şiddetle tutuşturacaktır. Yapılacak şey, yarım ve eksik tedbirler değil, kesin sonucu veren hareketlerdir. Geçici tedbirlerin faydа verebileceği zaman çoktan geçmiştir. Bugün için onlar bahis konusu bile edilemez. İşçilerin önem vereceği nokta ise oyalanmak değil, sınıf birliğini korumak, sınıf şuurunu duymak ve bu şuurun vereceği kuvvet ve birlikle, kendisini sömürmek isteyenlerin haksızlıklarına karşı koymaktır.»

Memduh Necdet, bundan sonra, sınıf savaşının iki alanda yapıldığını belirtiyor:

1) Ekonomik alan;
2) Politik alan.

Yazar şöyle diyor:

«Sınıf mücadelesinin cereyen ettiği sahalar (İktisadi) ve (Siyasi) olduğuna nazaran, işçileri toplayan, birleştiren merkezler ve organizasyonlar da iki türlü olmak gerekir. (Sendika) adı verilen teşkilâtlar iktisadi mücadeleyi, (İçtimai İnkilâp Fırkaları) da siyasi mücadeleyi idare ederler. Yani, sendika örgütleri ekonomik savaşı, sosyal devrim partileri de politik savaşları yürütürler.

Yukardaki mütalâalardan şunları özetleyebiliriz: Memleketimizde sınıf mücadelesi başlamıştır. Bunu çoğunluk lehine yani işçi halk lehine bitirmek için, işçilerimizin şuurlu rehberler idaresinde (sendikalar) ve gerçek (İnkılâp Fırkaları) yani devrim partileri çevresinde birleşmeleri gerektir. Nitekim, kapitalistler de şirketleri ve partileri ile, birleşmiş bir kitle halinde cephe tutmaktadır. Yalnız burada işçilerimizin dikkat edecekleri çok önemli bir nokta var. Burjuvazinin birer aleti olan yalancı rehberlere kanmamak... aldanmamak. Aynı zamanda, şunu da dikkat nazarından uzak bulundurmamak gerektir ki, sermayedar içtimai nizamı, kapitalist sosyal düzeni yaşadığı müddetçe, işçilerin emeğinden menfaat sağlıyanlar, mümkün olduğu kadar çok faydalanmak için, ellerinden gelen her şeyi yapacaklardır. Bu soygun sistemine dayanamıyan ve insanca haklarını almak isteyen işçiler aralıksız mücadele etmek mecburiyetinde, durup dinlenmeden savaşmak zorunda, kalacaklardır. Şu halde, işçi sınıfının bu yıpratıcı sınıf savaşına son verecek, muayyen bir hedefi, belli bir amacı olmak gerekir. Bu ebedi kurtuluş amacı nedir, ne olabilir? Bu amaç, ancak üretime sosyal ve iştirakçi bir biçim vermek olabilir. Buna binaen bu amaca ulaşılıncaya, bu gaye elde edilinceye kadar, devamı zaruri olan bu sınıf cidalini, bir an önce, kendi lehlerine, başarı ile bitirmek işçilerin en birinci vazifeleri olmalıdır.»

İşte, Vazife yazarlarından Memduh Necdet, 17 Ekim 1923 tarihinde yazdığı bu makalede, Marxsist doktrini böyle yorumlamıştı. Esasen, gazetedeki yazı arkadaşları da Marx'ı aynı açıdan yorumluyorlardı.

Sosyalist

DÜŞÜNCE ve DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ

GENÇLİK

Dağınıklıktan örgütlenmeye

Selâhattin OKUR

Arkadaşlarımızın bilimsel sosyalizmi öğrenmeleri ve disiplinli çalışmaya kendilerine alıştırmaları, işçi sınıfının gerçek bir politik örgütü içinde olur. Bir örgüt dışında kimseye buyruk vermeye, hot-zot etmeye hakkımız yoktur. Ancak bir örgüt içinde karar alınır, o karara uyulur, o karar uygulanır. Başka türlüsü mümkün değildir. Bundan başkası yalandır.

Örgütsüz sosyalistlerin içinde bulundukları grupçuklar uzun ömürlü değildir. Onları bir arada tutan ilişkiler ya ahbap çavuş kafadarlığı, ya küçük burjuva klikci ruhları, ya karyeristlikleri veya kendilerine çok güvenenlerin «biz biliriz» diye teorici, bir kısmının ise «biz yaparız» diye ortaya fırlayıp pratikçi kesilmeleridir. Bütün bu illetler, burjuva veya küçük burjuva olmanın, ya da o sosyal sınıf veya tabakaların hayat tarzlarının etkisi altında kalmanın neticesidir. Bütün grupcukların kendilerine göre ilkeleri de vardır. Sorsanız hiç birisi ilkelerden taviz vermez. Birinin ilke kabul ettiğini diğeri kabul etmez. Diğerinin kabul ettiğini beriki etmez. Hiç kimse de, asgarî müşterekler aramaya tenezzül etmez. Asıl önemlisi «neler ilke olabilir?» o hiç düşünülmez. İşin diyalektik yanı; bu dönemde ilke olan, yarın olmayabilir, yarın ilke olanlar da öbürgün ilke olmaktan çıkabilir. Yani ilkeler de yer ve zamana göre değişebilir. Bu grupların her birinin, ilke diye tespit ettikleri şeyler üzerinde yeni kavgalar çıkar. Her an, her gün bölünürler, parçalanırlar, daha da ufalanırlar. Nitekim bölünüp parçalanıyorlar da. Ufalandıkça da güçlerini, imkânlarını kaybederler. İki kisi bir araya gelemez. Görev: Birbirlerini yemek, birbirlerini boğazlamaktır. Herkesin eli herkesin boğazındadır. Çoğu kişi elindeki bıçağı arkasında saklayarak yaklaşıyor, hasım gördüğü oportüniste veya revizyoniste (kendine göre). Kimsenin kimseye asgari güveni kalmamış. Her kişi ya sağ sapıtma, ya sol sapıtma. yok anarşist, revizyonist, oportünist o da değilse Mao'cu, Kastro'cu, dağcı, şehirci bilmem daha neci. Bu küçük grupcukların elemanlarını birbirlerine bağlayan hiç bir örgütsel bağ yoktur. İsteyen istediği zaman çekip gidiyor, dilediği zaman geliyor. Sorumluluk, görev. ona bir organ tarafından verilip alınmamış. Hesap vermeye mecbur olduğu bir organ yok. Hata yapsa otokritik yok, ceza yok. Kişi kendi kendine görev alır, istemezse almaz, alırsa yarı yolda bırakır. İşte bu hale geldik. Gizli, açık ajanlar tarafından bu hale getirildik. Bu durum nedir? Bu durum bilimsel anlamda anarşidir... Bu ortamda: Herkes oportünist, revizyonist, pasifist, sağ sapıtık, sol sapıtık avındayken, «ava giden avlanır» durumuna düşülüyor. Bu vesileyle, başta işçi sınıfımızın, köylülerimizin, öğretmenlerimizin, gençlerimizin, aydınlarımızın kurtuluş dâvası güme gidiyor. Oportünizmin her çeşidiyle, revizyonizmin her türlüsüyle, bilumum sol sapıtık, sağ sapıtık akımlarla boğuşmaktan herkes baygın düşüyor. Kendilerine geldiklerinde bir de bakıyorlar ki, yeni oportünizmden başka bir de en yeni oportünizm çıkmış. Hem de kendi içlerinden. Bu sefer kollar sıvanıp ona girişiliyor... Başla neşriyata, savur nutukları, vur yumruğu masaya, sonra hıncını alama var git bir ikide kafa göz şişir, sonra hep beraber, kahrolsun... yaşasın... kahrolsun... yaşasın... Artık kan ter içinde kaldılar mücadele vermekten. Baygın düştüler. Ayıldıklarında bir de ne görsünler... Yetsin artık bu oyun. Finans kapital gülüyor. dostlar ağlıyor halimize. Sosyalistler binbir parça, nice elemanlar kaybediliyor, ne enerjiler harcanıyor. maddî imkânlar grupçukların - kişilerin elinde çarçur ediliyor. Finans-Kapital de fırsattan istifade, hazır, bölünmüş parçaları, grupları yutma sevdasında. Sosyalistlerin ise horoz dövüşünden başlarını kaldırıp, ağzına girmek üzere oldukları Finans-Kapital canavarını görecek kadar vakitleri yok. Bu ne budalalık, bu ne sersemlik... Ötede beride, yurdun her köşesinde, işçi sınıfımızın, gençlerimizin, öğretmenlerimizin ve köylülerimizin kanlarını içmekle meşgul Finans-Kapitale; Yıl lar yılı çalışan insanlarımızın kanlarını emmiş bu canavara karşı başta işçi sınıfımız ve bütün halkımız yurdun her köşesinde, çıplak elleriyle, darmadağınık halleriyle, kavga veriyorlar.

Biz bunları niçin söylüyoruz? Durumu abartıp, korkunç gösterip, devrimcileri yıldırmak, pasifize etmek için değil. Devrimci saflara korku salmak için değil... Şunu anlatmak istiyoruz: «İşçi sınıfı devrimcilerine. düşen bugünün görevi; gerçek bir Proleterya Partisi kurmaktır.» Bu görev savsaklanamaz, atlanamaz. İşçi sınıfının siyasi örgütünü günün görevi yapmamak. onun kurulması için var gücümüzle çalışmamak, işçi sınıfının iktidar meselesini (Devrimin birinci problemi. iktidardır.) görmemek demektir. Pratik olarak bu sağ bir tutum ve tavırdır. Kurulamaz diyenlere zaten sözümüz yok. Onlara karşı yapılacak bir tek şey; kurup. işçi sınıfımıza ve bütün yurtseverlere kılavuzluk yapabilecek öncü müfreze haline getirmektir. Kurulamayacağını ispatlamak onlara düşmez. Ama, gerçek bir Proletarya Partisini kurmak ve onun saflarında çalışmak, bunu ispat etmek bize düşen, işçi sınıfı devrimcilerine düşen bir görevdir. BÜTÜN SOSYALİSTLERE: «ANARŞİ YOK! BÜYÜK DERLENİŞ...»

Memleketimizden Manzaralar

Okulda çalışanlar

Sokakta çalışanlar

Açlık ve Satın Alma Gücü

ATALAY ONAT

Ülkemiz; sömürülen çalışanların aç; çalışmayan bir avuç azınlığın tok olduğu bir ülkedir.

Ülkemiz öyle bir ülkedir ki; ortalama beş kişi olarak kabul edilen bir ailenin gerçekten tok olarak yaşayabilmesi için bundan iki yıl önce yapılan bilimsel araştırmalara göre en az 51.— T.L. alması gerekir. Oysa; gündeliği 10.— T.L. sına insanları çalıştırılır. Bundan iki yıl önce bilimsel olarak yapılan bir inceleme bize şu sonuçları veriyor (1).

Beş kişilik bir ailenin günlük yiyecek ihtiyacı:

Cinsi			Maliyeti
Et kemikli	720	gr.	7.20
Baklagiller	95	gr.	—.30
Süt	2100	gr.	2.50
Yumurta	200	gr.	2.50
Peynir	120	gr.	1.20
Tereyağ	85	gr.	1.70
Diğer yağlar	85	gr.	—.50
Ekmek	1275	gr.	1.50
Diğer tahıllar	250	gr.	—.75
Taze meyva	825	gr.	2.00
Taze sebze	1200	gr.	2.00
Patates	1375	gr.	1.20
Kuru meyva	20	gr.	—.10
Toplam			22.45 T.L.

Bunun pişmesi, hazırlanması, yakıt vs. masrafı için yüzde 10 katkı yaparsak, bes kişilik ailenin günlük yalnız karnını doyurması 25.50 T.L. ister. Kişilerin yalnızca yiyecekle ihtiyaçları biter mi? Giyecek, barınma, ısınma, aydınlanma v.s. masrafı yok mu? Elbette var. Bunlar da günlük yiyecek parası kadar. yani 25.50 T.L. tutar. Toplam 51.— T.L. eder. Bu rakam bundan iki sene öncesi bir ailenin insanca yaşayabilme si için gerekli olan gündelik para miktarı idi. Ya bugün. yukardaki rakama en az % 40 oranında bir ilâve yapmamız gerekir ki, o zaman bu rakam günde 71.— T.L. nı bulur. Ama bu kadar parayı günde kaç işçi alır? Hiç bir işçi. Bugün asgari işçi ücreti İstanbul bölgesi için 19,50 T.L. dır. Bu da Türkiye'deki en yüksek gündelik ücrettir ki, bu miktarı bile alan işçi sayısı fazla değildir. Bu kadar az ücret alan işçi ne yer. ne içer? Bilimsel verilere göre hiç bir kaliteli gıda maddesi alamaz, karnını unlu besinlerle şişirir, gecekonduda oturur, hastalıktan kurtulamaz. Arada ağzına bir parmak bal çalıp; seni GİZLİ AÇLIK, AÇIK SEFALETTEN kurtarmak istediklerini söylerler. Ama yalnızca söylerler. Aslında kurtuluşun tek yolu vardır: İşçileri yarı aç. yarı tok çalıştırarak GİZLİ AÇLIĞA ve AÇIK SEFALETE mahkûm edenlere karşı savaşmak... İşçinin artık devriye geriye, kendi saltanatlarını sürdürenlere karşı örgütlü politik mücadele yapmak... Bu mücadelede, bu düzeni sürdürmek isteyenler, direnenlerin karşısına çeşitli güc lerini çıkararak, direnenleri yıldırmaya çalışacaktır. Ama hiç kimse tarihin tekerleğini ters döndüremez. O tekerlek daima ileri doğru, işçi sınıfından yana dönmektedir. Ve dönecektir.

1) Doç. Dr. O. N. Koçtürk. Sessiz Savaş, sayfa 469.

FABRİKA HABERLERİ

● Amerikan radar üssünde grev... Sinop Amerikan radar üssünde çalışan 320 işçimiz ABD silâhlı kuvvetlerinin hukuki temsilcisi Tumpeine Company Şirketi ile toplu iş sözleşmesinde istedikleri haklar verilmediği için greve gidiyor. Radar İşçileri Sendikası Başkanı Selahattin Dağ: Şimdiye kadar Amerikan işyerlerinde çalışan işçiler adına basmakalıp sözleşmeler yapıldığını, «Gerçekte, işçinin sosyal güvenliğini sağlamak ve bunu savunmanın sendikanın görevi olduğunu» söylemiştir.

● TRENLERİ İŞGAL ETTİLER: Sakarya Vagon Fabrikasında çalışan 700 işçimiz, işe gidiş gelişlerinde kendilerine ayrılan vagonların azlığından büyük bir kısmı açıkta kalmaktaydı. Çeşitli defalar durumlarını anlatmışlar fakat isteklerine ilgi gösterilmemişti. Haklarının gaspedilmesine karşı, İşçiler evlerine dönüşlerinde binecek vagon bulamayınca istekleri kabul edilinceye kadar üç istikamete giden trenleri işgal etmişlerdir.

● Doktorlar ve tüm sağlık personeli direniş kararı aldı. Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi, Türkiye Hekim Sendikaları Federasyonu, İstanbul ve Civarı Memur Hekimleri Sendikası ile Türkiye Hemşire, Ebe Sağlık Memuru Sendikası tarafından düzenlenen, «Haksızlıklara hayır» forumunda Personel Kanununun uygulanması ile bir çok haklarının ortadan kalktığı veya hiç bir hak sağlanmadığını, ödemelerin zamanında yapılmadığını belirterek direniş kararı almışlardır.

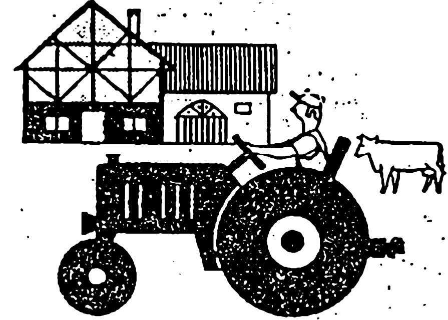
● Bekçilerin direnişi: Çok düşük ücretlerle, çok kötü şartlarda çalışan bekçiler, ne memur ne de işçi sayılmadıkları için bir protesto yürüyüşü düzenlemişlerdir. Bekçileri polis dağıtmış bir kısmım da göz altına almıştır.

● İETT memurları direnişe geçti. İstanbul Elektrik İdaresi Tahsilât ve Saat Okuma Servislerinde çalışan personel, iktidarın büyük propagandalarla çıkardığı son Personel Kanununu protesto etmek amacıyla işi yavaşlatarak direnişe geçmiştir. Memurlar, Personel Kanunu ardından çıkarılan bir kararname ile pirimlerinin kaldırıldığını, aylıklarının düşük olduğunu, geçimlerini, pirimlerle sağlayabildiklerini söylemişlerdir.

KÖYLÜMÜZ

● İzmir - Ödemiş yolu üzerinde, şoseye 3 kilometre mesafedeki, Tire'nin Yenioba köyünde, fakir ve topraksız köylüler ağa topraklarını işgal ettiler. Daha sonra devrimci gençlerle birlikte bir miting yaptılar.

Yenioba köylüleri tefecilerin sömürüsü altında gittikçe fakirleşmektediler. Köyde toprağı olanların, toprağı kendilerine bile yetmiyor. Bir kısım köylüler ise topraksız tarım işçileridir. Bunlar Türkiye'nin en teşkilâtsız ve en fakir insanlarıdır. Örneğin Yeniobalı tarım işçileri 6 - 10 T.L. sına çalışırlar. O da iş bulurlarsa. Yoksul ve ezilen köylüler tarafından işgal edilen topraklara gelince; Olayların hikâyesini köyün bir ihtiyarından dinleyelim.

«Bu arazi Sultan Selim Han Vakfı idi. O zamanlar orманlık ve bataklıktı, araziyi Devlet Su İşleri kuruttu. Biz arada bizim de canımıza tak dedi, sazlığı yaktık. 3 sene kadar sürdük Neşet Bey «Bu yer benim» dedi. Bunu dediği zaman beylerin ağaların sözü geçerdi. Şimdi de geçiyor ya... «İstersen «Hayır» de, git karakolda dayak ye» dedi. Bu sene onuncu ayın on ikisinde kadostro geldi. Doğruyu söyledi. Arazi 500 dekar göl, 200 dekar bataklık olarak tespit edildi. Toplam 700 eder. Biz de Neşet Beyin üstüne oturmak istediği toprakları sürdük. Topraksız olan biz fakir köylüler uyandık artık. Yaşamak için toprak lâzım, iş lâzım.»

● Güneydoğu Anadolu Bölgesi köylerinde, geçen ilkbaharda, kuraklık ve içme suyu sıkıntısı başlamıştı. Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Urfa illerine bağlı 680 köye, 8 ay süre ile su taşıyan tankerlerin sahiplerine 8 milyon lira ödenmiştir. YSE Bölge Müdürlüğünün raporlarına göre, su taşıyan tankerlerin 60 tanesi özel sektöre, 38 tanesi de devlete aittir. 60 tanker sahibine toplam 8 milyon lira, 38 tan kere de 4 milyon lira ödenmiştir. Harcanan 12 milyon lirayla, susuz 120 köye içme suyu götürülebileceği hesaplanmıştır.

SANAT HAREKETLERİ

Devrimci tiyatro topluluğu «DOSTLAR TİYATROSU» «NEKRASOF» oyunu ile, CİA patentli burjuva basının içyüzünü açıklıyor. Jean Paul Sartre'nin yazdığı bu oyunu, başarılı yönetmen Genco Erkal sahneye koymuştur.

«NEKRASOF» tam da yerli ve yabancı Burjuva basının belli oyunlarını devam ettirmekte oldukları bir zamanda oynanmaya başlamıştır. Halkımız bunun örneklerini görmek isterse; «İtiraf» yayınlayan ayrıca kendisi yazmadığını bütün dünyaya açıkladığı halde, illâ «KRUŞÇEF'in ANILARI». diye gerçeğe uymayan hezeyanları yumurtlayan «Milliyet» gazetesine bakabilir.

Dünyanın her yanında artan Ekonomik ve Politik krizi patırtıya getirmek için koparılan Antî - Sovyetik propagandanın hangi kanallardan idare edildiğini işçi eden bu oyunu halkımızın görmesini salık veririz.